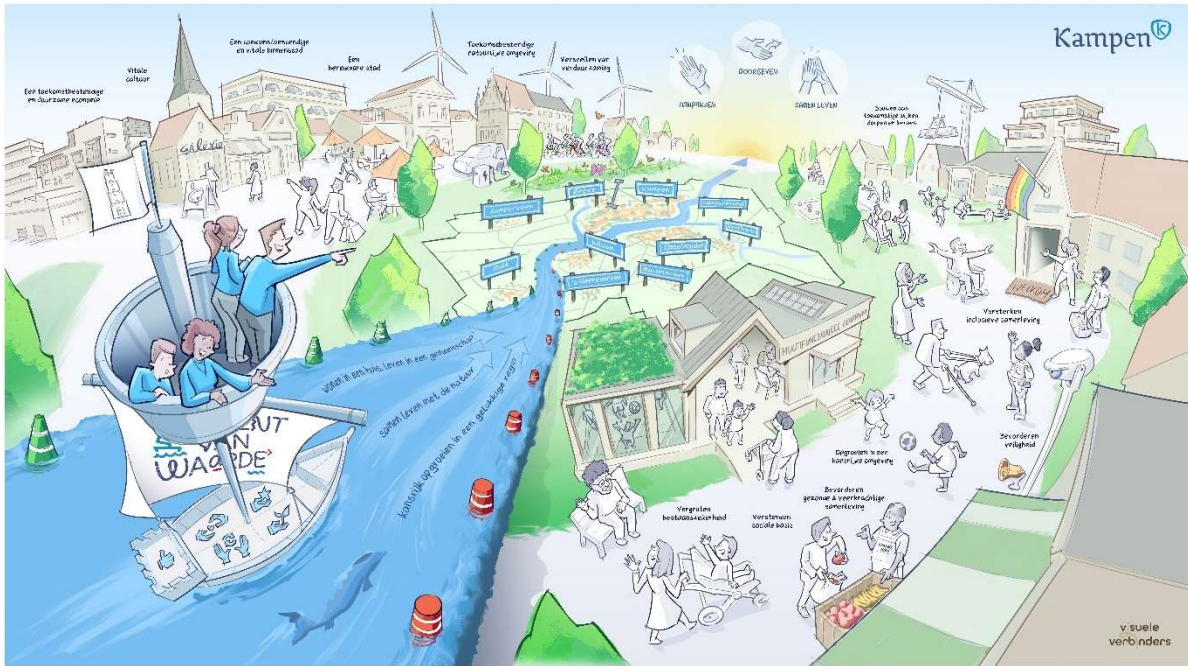

Perspectiefnota 2025-2028 Gemeente Kampen

Mei 2024

Inhoudsopgave

Kernboodschap	4
1. Bestuurlijke samenvatting	5
2. Financiën	8
3. Versterken strategisch vermogen.....	16
Raad: Koers van Kampen.....	16
College: Strategische agenda	16
Ambtelijke organisatie: Strategische opgaven	16
4. Trends en ontwikkelingen	18
5. Strategische agenda en Strategische opgaven	24
Strategische agenda	24
Strategische opgaven	25
5.1. Versterken sociale basis	26
5.2. Opgroeien in een kansrijke omgeving.....	28
5.3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving	30
5.4. Vergroten bestaanszekerheid.....	33
5.5. Bevorderen veiligheid	35
5.6. Versterken inclusieve samenleving	38
5.7. Vitale cultuur.....	39
5.8. Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen	42
5.9. Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie	47
5.10. Werken aan een bereikbare stad	50
5.11. Toekomstbestendige en vitale binnenstad	53
5.12. Versnellen van verduurzaming.....	55
5.13. Toekomstbestendige natuurlijke omgeving	58
5.14. Het Fundament	61
6. Maatschappelijk investeringsprogramma Kampen.....	64

Kernboodschap

De gemeente Kampen werkt hard aan de grote maatschappelijke opgaven op het gebied van wonen, onderwijs(huisvesting), zorg, duurzaamheid en bereikbaarheid. De twee afgelopen jaren hebben we ruim € 18 miljoen extra geïnvesteerd en veel projecten opgestart, maar we zijn er nog niet.

De schaa sprong van de gemeente Kampen en de verdere versterking van de brede welvaart in onze gemeente vraagt opnieuw om forse investeringen. Door het versterken van het strategisch vermogen op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau hebben we beter dan eerder zicht op wat er in de volle breedte nodig is om opvolging te geven aan onze verantwoordelijkheden én de strategische doelen te realiseren.

Helaas passen niet al onze mooie plannen binnen het financiële kader. Het vertrekpunt van de financiële positie van onze gemeente is robuust, maar er is blijvende onzekerheid over de rijksmiddelen op langere termijn. Daarmee is het duidelijk dat we keuzes moeten maken. De beschikbare middelen (en capaciteit) zijn niet toereikend om alle voornemens in ons meerjarenperspectief te verwerken en tegelijkertijd een gezonde financiële positie te behouden. We leggen in deze Perspectiefnota volledig open welke plannen we wel en niet kunnen realiseren. Daarbij vragen we uw raad om input voor onze prioritering, zodat we de belangrijkste voornemens kunnen vastleggen in de Programmabegroting 2025.

Ook presenteren we zogenaamde handelingsperspectieven. Dit is voor ons belangrijk, omdat we de balans tussen gezonde gemeentefinanciën én het zo voorspoedig mogelijk realiseren van onze doelen continu monitoren. De uitwerking van de handelingsperspectieven moet ons helpen bij het adaptief en wendbaar blijven waardoor we snel kunnen schakelen op het moment dat er bijsturing nodig is.

Alleen met elkaar kunnen we Kampen verder ontwikkelen tot een gemeente van aanpakken, doorgeven en samen leven waarin we:

- wonen in een huis en leven in een gemeenschap;
- samen leven met de natuur;
- kansrijk (op)groeien in een gelukkige regio.

1. Bestuurlijke samenvatting

1.1. Inleiding

Bij het bespreken van deze Perspectiefnota in uw raad zijn we halverwege onze bestuursperiode. De afgelopen twee jaar hebben we flinke investeringen gedaan en veel van onze ambities kunnen opstarten en realiseren. Tegelijkertijd zijn we er nog niet. We hebben immers te maken met grote, complexe opgaven en verantwoordelijkheden die om een zorgvuldige afweging vragen en niet binnen één bestuursperiode zijn gerealiseerd. Denk hierbij aan de verschillende woningbouwlocaties in de bestaande bebouwde omgeving, de gebiedsontwikkeling Reevedelta, de energietransitie, het versnellen van verduurzaming, de versterking van de lokale én regionale economie en het laten opgroeien van kinderen in een kansrijke omgeving.

In ons coalitieakkoord 'Samen durven doen' hebben we aangegeven dat de betrokkenheid van uw raad, de samenleving en andere partners voor het realiseren van onze ambities van groot belang is. Om de balans op te maken werken we momenteel aan een tussentijdse beschouwing (midterm review). We voeren gesprekken met de raadsfracties, de samenleving en de ambtelijke organisatie. In de gesprekken staan samen werken aan Kampen volgens de vijf uitgangspunten uit het coalitieakkoord centraal: zelfbewust, voor iedereen, in verbinding, uitnodigend en koersvast en toekomstbestendig. In het najaar, in aanloop naar de Programmabegroting 2025, voeren we graag het verdere gesprek met u over de tussentijdse beschouwing.

Naast de gesprekken in het kader van de tussentijdse beschouwing, die vooral gaan over de manier waarop we met elkaar samenwerken en de resultaten die tot dusver zijn behaald, roepen we uw raad op om ons bij de bespreking van deze Perspectiefnota een reflectie te geven op de voorliggende Perspectiefnota 2025-2028. In voorgaande P&C-producten, alsook in de informatieavonden, hebben we u steeds meegegeven dat de financiële huishouding van Kampen momenteel robuust is, maar dat de structurele begrotingsruimte op lange termijn onzeker is. Er is sprake van blijvende onzekerheid voor wat betreft het gemeentefonds. Op het moment van schrijven is het regeerakkoord vers van de pers en weten we nog niet wat de effecten hiervan zijn op de gemeentefinanciën. Naast de blijvende onzekerheid aan de inkomstenkant, zien we dat met de schaa sprong van Kampen ook een stevige investeringsagenda gepaard gaat. Dit vraagt om een continue balans tussen gezonde gemeentefinanciën enerzijds en het zo voorspoedig mogelijk realiseren van onze doelen anderzijds. Daarom kijkt ons college niet alleen de komende vier jaar vooruit, maar betrekken wij ook het lange termijn financiële beeld bij onze afwegingen.

Om tot een goede afweging te komen, heeft ons college een financiële doorkijk gemaakt tot ver na 2028. Dit betekent dat we, zoals voorheen, niet slechts doorkijken naar 2028, maar ook het effect van de investeringen op de begroting van 2029 en verder beter in beeld hebben. Dit inzicht heeft ons vermoeden bevestigd dat onze huishouding de komende jaren robuust is, maar op de lange termijn onzeker is. Om ook op termijn wendbaar en adaptief te kunnen zijn, ondernemen wij alvast acties om u richting de Programmabegroting 2025 en de Perspectiefnota 2026-2029 opnieuw te voorzien van handelingsperspectieven. Hierbij houden we rekening met het scenario dat er aanvullende middelen beschikbaar komen én met het scenario waarin we worden gekort.

Het maken van keuzes vraagt om lef en 'samen durven doen'. Voor ons is het belangrijk om samen met u af te wegen welke ambities komende periode gerealiseerd moeten worden. Wij vragen u om tijdens uw bespreking te reflecteren op onze Perspectiefnota, zodat we met uw waardevolle input kunnen toewerken naar de Programmabegroting 2025. We zien er naar uit om hierover met u in gesprek te gaan en zijn benieuwd naar uw onderlinge debat.

1.2. Leeswijzer

De Perspectiefnota bouwen we opnieuw op aan de hand van de strategische agenda en strategische opgaven. De strategische opgaven omvatten ons huidige beleid. Al dit beleid moet bijdragen aan het bereiken van de doelen in de strategische agenda. Ook geven we gehoor aan uw oproep om de Koers te spiegelen aan de strategische agenda en de strategische opgaven. De overeenkomsten en verschillen komen in deze Perspectiefnota aan bod.

Als college hebben we goed duidelijk en inzichtelijk wat in de breedte nodig is om de strategische opgaven te realiseren. Tegelijkertijd is het ons duidelijk dat de beschikbare middelen (en capaciteit) bij lange na niet toereikend zijn om, in het huidige financiële klimaat, al onze ambities te realiseren. Dit is relevant om conform het VNG-advies zicht te krijgen op een sluitende begroting, maar om ook goed in beeld te brengen wat we als gevolg daarvan niet in de Programmabegroting kunnen opnemen. Het maken van keuzes vraagt om lef en samen durven doen!

In deze Perspectiefnota leest u het resultaat van de besprekingen binnen het college. Het is helaas financieel onmogelijk gebleken om alle voornemens van ons college ook daadwerkelijk te kunnen verwerken in het financieel kader van deze Perspectiefnota. Wij vinden het belangrijk om inzicht te geven in alle voornemens, ook de voornemens die niet in ons financieel meerjarenperspectief zijn verwerkt. Zodat u aan ons uw standpunt kunt meegeven ten aanzien van de voorgestelde prioritering. In ons financiële beeld hebben we de basisbegroting aangevuld met autonome ontwikkelingen en de voornemens waarvan ons college van mening is dat ze op dit moment geen verder uitstel dulden.

Richting de Programmabegroting hopen wij dat wij, bijvoorbeeld als gevolg van het nieuwe regeerakkoord, een aantal van deze ambities alsnog te kunnen opnemen. Wij zijn daarbij nieuwsgierig naar uw prioritering voor wat betreft deze voornemens.

1.3. Inhoudelijke samenvatting

De Perspectiefnota 2025 hebben we net als voorgaande perspectiefnota opgesteld op basis van de strategische opgaven. Als college hebben we afgelopen periode benut om duidelijk en inzichtelijk te maken wat in de breedte nodig is om de strategische opgaven te realiseren. We vinden het belangrijk om u mee te nemen in alle voornemens die wij nodig achten om de strategische opgaven te kunnen realiseren. In deze Perspectiefnota bieden wij u dit inzicht.

Naast de voornemens voor komende periode kijken we in deze Perspectiefnota terug naar de eerste helft van onze bestuursperiode. We willen u namelijk nadrukkelijk meegeven dat we in de afgelopen jaren, met € 18 miljoen, al fors extra hebben kunnen investeren in de strategische opgaven en veel ambities op de begrotingen 2023 en 2024 hebben gezet. Met het realiseren hiervan zijn we komende jaren nog volop aan de slag.

Uw raad heeft in november 2023 de Koers Kampen 2040 vastgesteld. In december 2023 hebben wij met een brief aangegeven hoe wij denken om te gaan met de uitkomsten van de Koers. Ons college benadert de Koers als richtinggevend streefbeeld. Van de Koers kan, zoals ook in uw raadsbesluit is opgenomen, slechts gemotiveerd worden afgeweken. De Koers bevat een beeld en keuzes die het beleid van de gemeente richting geven en inspireren. Daarnaast hebben wij aangegeven dat we bij de behandeling van deze Perspectiefnota een beschouwing geven over de overeenkomsten en de verschillen tussen de Koers en onze strategische agenda, strategische opgaven en huidig/toekomstig beleid. Deze beschouwing doen we in deze Perspectiefnota en per strategische opgave.

In de Perspectiefnota kijken we vooruit naar de komende jaren. Ook kijken we met het beschrijven van trends en ontwikkelingen in deze Perspectiefnota om ons heen. Welke trends en ontwikkelingen zien we in de wereld om ons heen op ons afkomen? De orde van grootte van de trends en ontwikkelingen verschillen. Het zijn echter allemaal trends en ontwikkelingen die actueel zijn en eventueel een rol kunnen gaan spelen in (of voor) onze gemeente.

1.4. Financiële samenvatting

Het vertrekpunt van de financiële verkenning van deze Perspectiefnota is de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. Vervolgens hebben wij alle ontwikkelingen die van invloed gaan zijn op de begroting 2025 en de volgende jaren in het nieuwe perspectief geschetst. De belangrijkste veranderingen hebben te maken met autonome ontwikkelingen, noodzakelijke onderdelen uit de strategische opgaven en de strategische investeringsagenda - om een deel van de gestelde doelen te kunnen bereiken- en het effect van een investeringsniveau dat beter aansluit bij de praktijk. Verder is in de verkenning een deel van de uitkomst van de belastingvisie meegenomen alsmede de uitkomst van de Voorjaarsnota van het Rijk. Effecten uit het nieuwe Handelingsakkoord voor het te vormen Kabinet zijn nog niet verwerkt, evenals de uitkomsten van de binnenkort verwachte Meicirculaire 2024 Gemeentefonds.

Het financiële perspectief is verslechterd ten opzichte van het beeld in de begroting 2024 en de doorkijk naar 2025 en volgende jaren. Het positieve saldo 2025 in de begroting 2024 wordt in deze perspectiefnota omgezet in een negatief saldo. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door aanvullende activiteiten met een incidenteel karakter. Voor 2026 en volgende jaren werken de effecten van het Ravijnjaar 2026 door. Ondanks dat in de Voorjaarsnota een klein herstel is aangekondigd, blijft het structurele effect van de korting van Rijkswegen bestaan. Voor het jaar 2026 is dit ruim € 7 miljoen en de jaren daarna ruim € 5 miljoen. De verwachting is dat deze korting niet meer zal worden gerepareerd, op basis van het Hooflijnenakkoord van het nieuw te vormen Kabinet. Verder is in het Hooflijnenakkoord aangekondigd dat er geen nieuwe kortingen zullen worden toegepast. Op basis daarvan hebben wij in deze Perspectiefnota daarom verder geen rekening gehouden met voorgenomen nog op stapel staande kortingen van het demissionaire kabinet.

Het financieel perspectief geeft het onderstaande beeld:

Samenvatting financieel kader 2025-2028

Financieel kader	2024	2025	2026	2027	2028
<i>Bedragen x € 1.000 (voordeel = plus en nadeel = min)</i>					
Saldo Perspectiefnota 2025 autonoom en voorgenomen opgaven	117	-3.062	-6.846	-4.445	-3.800

In het hoofdstuk 2 Financiën geven we een nadere toelichting op het financieel kader.

2. Financiën

2.1. Financiële ontwikkelingen

Met de Voorjaarsnota heeft het demissionaire kabinet haar voornemens aangegeven op het gebied van gemeentefinanciën. Een belangrijke boodschap daarin is dat de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026 structureel wordt geschrapt. Daarbij gaat het voor de gezamenlijke gemeenten om een bedrag van € 675 miljoen en vertaald voor de gemeente Kampen betekent dit een bedrag van € 2 miljoen per jaar. Daartegenover staat wel dat gemeenten voor het jaar 2025 voor genoemd bedrag eenmalig in het gemeentefonds worden gekort. Dit is uiteraard een forse tegenvaller. Wel komt er extra geld voor de indexering van de zorgkosten. In 2026 gaat het daarbij om een bedrag van € 75 miljoen voor de gemeenten oplopend naar € 300 miljoen vanaf 2029. Vertaald naar de gemeente Kampen gaat het om een bedrag van ruim € 0,2 miljoen en oplopend naar € 0,9 miljoen.

De financiële problemen van gemeenten zijn hiermee niet opgelost, maar volgens de VNG zijn hiermee wel betekenisvolle stappen gezet. Met dit als uitgangspunt wil de VNG verdere stappen zetten om, met het nog te vormen nieuwe kabinet, tot een goede balans tussen taken en middelen te komen.

We bevinden ons nog steeds in een turbulente tijd, vooral vanwege de aanhoudende onzekerheden met betrekking tot het gemeentefonds. Wel worden de signalen over Rijksbezuinigingen op de middellange en lange termijn steeds nadrukkelijker.

Financiële doorkijk

De begroting is voor 70% afhankelijk van middelen uit het gemeentefonds. Ondanks dat we nog niet kunnen beschikken over de meicirculaire, heeft de Voorjaarsnota van het Rijk enig houvast gegeven om in deze Perspectiefnota een financiële doorkijk te maken voor de begroting van 2025 en de meerjarenraming voor de daaropvolgende drie jaren. Daarbij realiseren wij ons dat effecten van ingezet beleid inhoudelijk, maar ook financieel, in de periode daarna zichtbaar gaan worden. Vooral investeringen - in deze periode opgestart - hebben invloed op de financiële positie op langere termijn. Daarom brengen wij naast de ontwikkeling van het weerstandsvermogen ook in beeld wat de invloed van de investeringsagenda is op de ontwikkeling van de solvabiliteit en de schuld(quote). De opgaven waar we voor staan hebben langjarige financiële consequenties en het is daarbij belangrijk om vooraf in beeld te krijgen waar we staan, waar we naar toe gaan en welke maatregelen er moeten worden genomen om binnen de gestelde kaders te blijven dan wel op termijn weer te komen. Het is voor ons college belangrijk om te monitoren welke invloed de exogene ontwikkelingen en onze eigen keuzes op de langere termijn hebben. Het geeft ons relevante sturingsinformatie die ons helpt bij het passend houden van de balans tussen investeren in onze gemeente enerzijds en een langjarige financiële gezondheid anderzijds.

2.2. Uitgangspositie

In november 2023 heeft uw raad de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 vastgesteld. De begroting 2024 was met een beperkte inzet van reserves sluitend. De meerjarenbegroting liet voor het jaar 2025 een positief saldo van € 4,1 miljoen zien. Voor de jaren erna is, conform het advies van de VNG, sprake van een nadelig resultaat. Daarbij in het oog springend is het jaar 2026 met een begroot tekort van € 4,8 miljoen. Het jaar 2026 is het zogenaamde 'ravijnjaar', het jaar waarin het Rijk voornemens was, en nog steeds is, om middels het gemeentefonds de gemeenten te korten met aanvankelijk € 3,3 miljard en inmiddels € 2,6 miljard.

In onderstaande tabel geven we het totale financiële kader van onze gemeente voor de komende vier jaar weer. Daarin zijn de inkomsten en uitgaven voor autonome ontwikkelingen opgenomen, met daarin verwerkt de consequenties van de loon- en prijsontwikkeling. Wij komen later in dit hoofdstuk terug op deze ontwikkeling en de impact daarvan op de komende jaren. Daarnaast is geïnventariseerd wat er nodig is om de doelen binnen de strategische opgaven te realiseren. De som van die voornemens is groter dan de financiële ruimte. Dit betekent dat ons college heeft geprioriteerd binnen de voornemens. De voornemens die het college het meest belangrijk vindt voor de ontwikkeling van onze gemeente zijn financieel verwerkt. Dit betekent niet dat de overige voornemens niet belangrijk vindt, echter het college is zich ervan bewust dat het maken van keuzes noodzakelijk is om een goede balans te houden tussen ontwikkelen/ investeren enerzijds en realistisch begroten anderzijds.

Bedragen x € 1.000 (voordeel = plus en nadeel = min)					
Financieel kader					
	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo programmabegroting 2023	-	4.064	-4.812	-2.418	-2.045
Effecten decembercirculaire 2023	-643	-	-	-	-
Begrotingssaldo na decembercirculaire	-643	4.064	-4.812	-2.418	-2.045
Structurele effecten eerste berap 2024	604	-488	-488	-488	-488
Begrotingssaldo 2024 inclusief effecten 1ste Berap	-39	3.576	-5.300	-2.906	-2.533
Autonome ontwikkelingen totaal	-93	-5.662	-2.789	-1.676	-1.454
Voorgenomen strategische opgaven	-	-2.637	-1.456	-3.057	-2.949
Reevedelta (stelpost)	-	-	-	-	-240
Verlaging kapitaallasten a.g.v. 65% realisatieniveau	249	623	1.662	2.157	2.339
Heffingen en leges kostendekkend maken	-	1.037	1.037	1.037	1.037
Saldo Perspectiefnota 2025 autonoom en voorgenomen opgaven	117	-3.062	-6.846	-4.445	-3.800

Zoals hierboven in beeld gebracht is het geraamde begrotingssaldo vanaf 2025 negatief. Alvorens dit nader te duiden is inzicht in het incidentele en structurele saldo van belang, omdat dit onderscheid in het kader van de begroting voor de toezichthouder van belang is. Voor de toezichthouder is uitgangspunt voor de vorm van toezicht het structurele deel van de baten en lasten van het jaar 2025. Indien het structurele deel voor het jaar 2025 sluitend is, is sprake van repressief toezicht door de toezichthouder.

De uitsplitsing van het saldo van de Perspectiefnota 2025 en volgende jaren in incidenteel en structureel ziet er als volgt uit:

Perspectiefnota met autonoom + voorgenomen opgaven

	2025	2026	2027	2028
incidenteel	-5.690	-2.220	-365	31
structureel	2.627	-4.626	-4.080	-3.831
saldo	-3.062	-6.846	-4.445	-3.800

Deze nadere uitsplitsing laat zien dat het structurele saldo in het jaar 2025 positief is en in de jaren daarna een negatief beeld ontstaat. Het negatieve saldo 2025 is ontstaan door uitgaven en inkomsten met een incidenteel karakter. Dit geldt ook – hoewel in afnemende mate – voor de jaren 2026 en 2027. Bij de handelingsperspectieven zal worden ingegaan op welke wijze het negatieve saldo kan worden omgebogen om op een neutraal dan wel positief saldo uit te komen. Het incidentele saldo voor 2025 kan met inzet van de reserve nog verbeterd worden door een positief resultaat op de opvang van Oekraïners te begroten.

2.3. Ontwikkeling financiële positie

De inzet van de gemeenten is onmisbaar bij het aanpakken van alle grote maatschappelijk opgaven. We moeten echter constateren dat de financiële positie van gemeenten de laatste jaren behoorlijk onder druk staat. De voorgenomen korting vanaf 2026 - ondanks de beperkte bijstelling daarvan - brengen de gemeenten voor de handhaving van de reeds in gang gezette activiteiten in grote financiële problemen. Alles moet in werk worden gesteld om een structureel sluitende begroting te krijgen. Een tweede factor die de gemeentefinanciën onder druk zet zijn de maatschappelijke opgaven waaraan de gemeenten een forse bijdrage moeten gaan leveren. Het betreft in deze de versnelling in de woningbouw, de verduurzaming en de energietransitie, maar ook de sterke stijging van de zorgkosten en het bieden van bestaanszekerheid. Deze opgaven leiden tot grote uitgaven in het kader van investeringen en jaarlijkse exploitatielasten, waarvoor dekking moet worden gezocht. Uitvoering van deze opgaven kan niet zonder bijdragen vanuit de Rijksoverheid. Indien deze niet voldoende toereikend zijn, kan niet worden uitgesloten dat gemeenten eerdere gedecentraliseerde taken aan de rijksoverheid terug moeten geven om daarmee te voorkomen dat de financiële positie van de gemeenten verder onder druk komen te staan.

Ook in onze gemeente zijn er handelingsperspectieven nodig om een gezonde financiële positie te behouden. Bijvoorbeeld door lokale ambities bij te stellen en meer in de tijd te plannen en binnen de huidige begroting te onderzoeken waar nog lucht zit. Hiermee willen we voorkomen dat de schuldquote onverantwoord hoog wordt en ervoor te zorgen dat er voldoende reserves aanwezig blijven om onverwachte uitgaven op te kunnen vangen, zonder dat dit de uitvoering van de lopende begroting maar ook de begroting voor de jaren daarna aantast. Het is wenselijk en noodzakelijk om bij investeringen niet alleen naar de kapitaallasten te kijken, maar tevens ook in beeld krijgen welke beheerskosten de komende jaren verder nog met de investeringen samenhangen. Daarmee krijgen we zicht op de ontwikkeling van het exploitatiesaldo en de dekking daarvan, maar tevens ook op de invloed van de investeringen op de ontwikkeling van de schuld en eventueel op de reserves. Op deze wijze krijgen we snel inzicht in hoeverre de norm van de schuldquote wordt overschreden en de solvabiliteit onder de grens van 20% komt en daarmee ook de ratio voor het weerstandsvermogen binnen de door de raad gestelde kaders blijft.

De gepresenteerde uitwerking in deze Perspectiefnota – met daarin opgenomen de baten en lasten van de autonome ontwikkelingen en de strategische opgaven en strategische investeringen met een noodzakelijk karakter – geven het onderstaande beeld.

Financiële kengetal	Grens	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
netto schuldquote	< 130%	66%	65%	75%	82%	83%	86%	91%
weerstandsvermogen	>1,2	2,9	2,8	2,5	2,4	2,3	2,2	2,1
solvabiliteit	20%	30%	26%	24%	21%	21%	20%	20%
structureel saldo	> 0	neutraal	positief	negatief	negatief	negatief	negatief	negatief

De tabel laat zien dat de schuldquote – uitgaande van investeringsrealisatieniveau van 65% - geleidelijk gaat oplopen, maar nog wel enige ruimte biedt om in de toekomst te investeren in vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Indien de reserves en in het bijzonder de algemene reserve worden aangesproken om de negatieve saldi mee af te dekken, heeft dat in eerste instantie invloed op de solvabiliteit en het weerstandsvermogen, maar op termijn komt daarmee ook de schuldquote onder druk te staan en wordt de haalbaarheid van toekomstige investeringsniveaus in gevaar gebracht.

2.4. Toelichtingen

In dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting gegeven op de verschillende elementen die het bovenstaande financiële kader zijn verwerkt.

Effecten decembercirculaire 2023

De decembercirculaire 2023 heeft wel een effect op de begroting 2024, zoals in het overzicht is aangegeven, maar leidt niet tot bijstellingen voor de Perspectiefnota 2025. Ter herinnering vermelden we nog even dat de Perspectiefnota – zoals deze nu voorligt – gebaseerd is op de decembercirculaire 2023.

Effecten uit de 1ste Bestuursrapportage 2024

In de bestuursrapportage wordt inhoudelijk over de voortgang van de financiën over 2024 gerapporteerd. Deze rapportage geeft ons ook inzicht in de financiële effecten met een structureel karakter. Deze nemen we in deze Perspectiefnota mee, omdat deze invloed hebben op het structurele begrotingssaldo. Een deel van de aanpassingen (€ 516.000) zijn in de eerdere opgave voor autonome ontwikkelingen opgenomen, omdat deze voor de jaren 2025 en volgende hierin al zijn verwerkt. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar de 1ste bestuursrapportage die in juni 2024 ter besluitvorming aan uw raad wordt aangeboden.

Autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen brengen we met onderstaande tabel in beeld. Daarna lichten we een aantal grote mutaties toe.

Specificatie autonome ontwikkelingen

Omschrijving	lasten				baten			
	2025	2026	2027	2028	2.025	2.026	2.027	2.028
Verhoging tgv loon/prijsstijgingen	5.958	5.958	5.958	5.958				
Basis orde	1.102	1.046	1.046	1.046				
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen	-58	307	465	571				
Kosten opvang Oekraïners	9.469				9.469			
Toename WMO	563	563	563	563				
Sociale werkvoorziening	250	250	250	250				
ONS	439	439	439	439				
Brandweer	206	206	206	206				
Onderwijsachterstandsbeleid	125	125	125	125				
Opleidingsbudget	159	159	159	159				
Extra Buiggelden					1.000	1.000	1.000	1.000
Hogere rente lasten	-19	238	414	474				
Aanpassing sociale basis	792	492	177	-23				
HR 21	356	356	356	356				
Aanpassing stelposten loon/prijsstijging	-4.563	-3.944	-3.440	506				
Aanpassing inflatie tarieven en heffingen					968	1.076	1.101	1.129
Effecten Voorjaarsnota Rijk					-1.900	2.100	2.400	2.600
Algemene uitkering gemeentefonds								4.509
Verlaging baten begroting					-300	-1.300		
Overige kleine posten	382	-248	-229	414	262	287	321	371
Autonome ontwikkelingen	15.159	5.946	6.488	11.044	9.498	3.163	4.822	9.609
Saldo baten en lasten autonoom	-5.661	-2.784	-1.667	-1.435				

Loon- en prijsstijgingen

Voor de berekening van de loon- en prijsstijgingen zijn de in de septembercirculaire 2023 genoemde indexcijfers gehanteerd. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de lonen met 5% gaan stijgen en dat een combinatie van loon/prijs op 3,45% is gesteld. In totaal gaat het om een bedrag van € 6,0 miljoen in 2025 en dat loopt in latere jaren nog verder op.

Basis op orde

In kader van de uitvoering van taken die reeds in de begroting zijn opgenomen en om het vastgestelde kwaliteitsbeeld van de openbare ruimte te handhaven is het noodzakelijk op een aantal onderdelen de personele formatie uit te breiden. Daarnaast is het nodig de formatie van het stadsarchief en het stedelijk museum op benodigde sterkte te brengen. In totaal gaat het om een toename van de personeelslasten van € 1,1 miljoen per jaar.

Kosten Oekraïne

Voor de opvang van de Oekraïners is in 2025 aan de lastenkant een bedrag van € 9,5 miljoen opgenomen met daartegenover aan de batenkant hetzelfde bedrag als bijdrage van uit het Rijk. De laatste twee jaar heeft dit tot overschot geleid, die in een bestemmingsreserve zijn gestort. Het college komt later met plannen voor de besteding van deze reserve. Het incidentele saldo voor 2025 kan nog verbeterd worden door een positief resultaat op de opvang van Oekraïners te begroten.

Toename gebruik WMO

We zien - de landelijke ontwikkelingen volgend – dat het beroep op WMO-voorzieningen toeneemt. In de autonome ontwikkelingen hebben we deze verwachte toename meegenomen en met een extra bedrag van € 560.000 rekening gehouden.

Bijdrage ONS

De groei van de organisatie de afgelopen jaren leidt ertoe dat we meer diensten afnemen van het Servicecenter ONS. Daarbij ligt vooral het accent op de informatieveiligheid en de ontwikkelingen daarin. De bijdrage stijgt met een bedrag van € 440.000 per jaar.

Inflatiecorrectie tarieven en kostendekkendheid belastingen en heffingen

De tarieven voor de belastingen en de heffingen zijn verhoogd met percentage van 3,45% voor inflatie en sluit aan bij de informatie uit de Septembercirculaire 2023. Voor 2025 gaat het daarbij om een verhoging van € 970.000 afgerond. Daarnaast is in deze Perspectiefnota de uitkomst uit de Belastingvisie verwerkt en daaruit in het bijzonder het onderdeel van kostendekkendheid van huidige tarieven en heffingen. Rekening is gehouden met een extra opbrengst van € 1.037.000, waarin de correctie op de hondenbelasting is meegenomen.

Algemene uitkering gemeentefonds

Zoals eerder opgemerkt is de Algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de jaren 2025 tot en met 2027 gebaseerd op de uitkomsten van de Septembercirculaire 2023. De Decembercirculaire 2023 heeft hier geen wijziging aangebracht voor de jaren 2025 tot en met 2027. Zoals eerder opgemerkt is de Algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de jaren 2025 tot en met 2027 gebaseerd op de uitkomsten van de Septembercirculaire 2023. De Decembercirculaire 2023 heeft hier geen wijziging aangebracht voor de jaren 2025 tot en met 2027. Voor het jaar 2028 hebben wij de Algemene uitkering bijgesteld overeenkomstig de berekening van de Decembercirculaire 2023.

Realisatieniveau investeringen

In deze Perspectiefnota hebben we rekening gehouden met de vertraging in de uitvoering van de investeringsagenda. De uitvoering van de investeringsagenda in de afgelopen jaren en een externe benchmark laat zien dat een realisatiegraad van 65% haalbaar zou kunnen zijn. Het niet volledig kunnen realiseren van de investeringsagenda wordt veroorzaakt door capaciteitsproblemen en oorzaken van buitenaf.

2.5. Algemene reserve

De algemene reserve vormt samen met de reserve grondexploitaties en de post onvoorzien de beschikbare weerstandscapaciteit voor het afdekken van risico's waarvoor geen voorziening kan worden getroffen. De algemene reserve vormt daarin het hoofbestanddeel. Volgens de balans van 31 december 2023 bedraagt deze reserve ruim € 50 miljoen en bedraagt de ratio voor het weerstandsvermogen 2,3 en is derhalve ruim hoger dan de ondergrens van de vastgestelde weerstandsratio van 1,2. De weerstandsratio is de verhouding tussen de omvang van de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Ontwikkeling financiële positie is een beeld gegeven het verloop van de weerstandsratio en de solvabiliteit. Daar zien we dat beiden teruglopen in het geval we een deel van de algemene reserve blijvend gebruiken om incidentele of structurele tekorten af te dekken. Het is zaak om deze reserve zoveel mogelijk in stand te houden en voor de afdekking van tekorten andere oplossingen te vinden.

2.6. Strategische opgaven en investeringen met 65% realisatiegraad

In hoofdstuk 5 lichten we de strategische opgaven en investeringen nader toe, waarbij we een onderscheid maken in noodzakelijk uit te voeren opgaven en investeringen en opgaven en investeringen die we op basis van het financiële beeld op dit moment niet in uitvoering kunnen nemen. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk.

Naast de noodzakelijke strategische investeringen (€ 15,0 miljoen) zijn in deze Perspectiefnota ook de noodzakelijk vervangingsinvesteringen voor de continuering van de bedrijfsvoering opgenomen. Voor het jaar 2025 gaat daarbij om een bedrag van € 5,0 miljoen afgerond. Bij de uitwerking zijn we voor de strategische investeringen uitgegaan van een 65% realisatiegraad.

2.7. Handelingsperspectieven

De Perspectiefnota 2025 - waarin zijn opgenomen de effecten uit de eerste Bestuursrapportage 2024, de autonome ontwikkelingen, de strategische opgaven en strategische investeringen met een noodzakelijk karakter - laat zien dat het financiële kader structureel niet sluitend is. Om tot een sluitende perspectief voor 2025 tot 2028 te komen brengen we een aantal handelingsperspectieven in beeld en waarvan we de resultaten bij het opstellen van de Programmabegroting 2025 willen betrekken en de Perspectiefnota 2026.

Handelingsperspectief 1: analyse naar ruimte in de begroting

De afgelopen jaren is er sprake van een behoorlijk positief saldo ten opzichte van de raming van het begrotingssaldo. In het kader van begroting werken wij tot heden met een incrementele methode en niet op basis van zero-based budgettering.

Een incrementele methode is een budgetteringsaanpak waarbij het budget van een organisatie wordt bepaald op basis van het vorige budget, waarbij kleine aanpassingen worden gemaakt op basis van veranderingen in de omstandigheden of doelstellingen van de organisatie. Met andere woorden, het budget wordt jaarlijks aangepast door een bepaald percentage of bedrag toe te voegen aan het vorige budget. Dit maakt het mogelijk om geleidelijke veranderingen door te voeren en de budgetplanning te vereenvoudigen.

Zero-based budgettering daarentegen is een benadering waarbij het budget niet wordt gebaseerd op het vorige budget, maar op een grondige evaluatie van de doelstellingen en behoeften van de organisatie. Bij deze methode wordt elk budgetjaar als een nieuw begin beschouwd, waarbij alle uitgaven opnieuw worden beoordeeld en goedgekeurd op basis van hun toegevoegde waarde en relevantie voor de organisatie. Dit helpt om inefficiënties en overbodige kosten te identificeren en biedt de mogelijkheid om het budget op een meer strategische manier te plannen.

Om inzicht te krijgen in hoeverre er ruimte in de begroting zit willen we meer conform de zero-based methode analyseren op welke taakvelden er structureel geld over blijft en daarmee lucht uit de begroting halen.

Handelingsperspectief 2: faseren en ombuigingen

Indien het handelingsperspectief 1 niet of niet voldoende ruimte biedt om het structurele negatieve saldo om te buigen naar een structureel sluitend perspectief dan is de volgende stap eventueel verdere fasering aan te brengen dan wel het pad van ombuigingen op te gaan. Hierbij geldt het principe 'nieuw - voor oud'. Omdat er veelal beleidskeuzes ten grondslag liggen aan de begroting is dit veelal een lange weg die bewandeld moet worden, waarin politieke keuzes moeten worden heroverwogen, alvorens daaruit concrete resultaten te krijgen en zal bij het opstellen van de begroting nog of niet voldoende duidelijk hebben geboden. Efficiency en optimalisaties binnen de organisatie worden daarin ook meegenomen. Die duidelijkheid moet er wel zijn bij de opstart van de Perspectiefnota 2026.

Handelingsperspectief 3: inzet van algemene reserve

Door de VNG is het advies gegeven dat gemeenten vanaf 2025 het surplus in de algemene reserve (de reserve waarvoor geen bestemming aan is gegeven) kunnen aanwenden voor de dekking van structurele exploitatielasten. Van het vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeente 10% inzetten voor dekking van structurele lasten. De voorwaarde die daarbij geldt is dat de solvabiliteit van de gemeente groter of gelijk aan 20% is en blijft. Vervolgens moet het weerstandsvermogen naar het oordeel van toezichthouder (provincie) voldoende zijn, gebaseerd op een adequate risico-inventarisatie. De maatregel moet niet worden gezien als een oplossing voor structurele tekorten, maar kan enkel helpen om actuele knelpunten op te lossen.

Gelet op het gegeven dat de Perspectiefnota 2025 voor 2026 en volgende jaren een structureel tekort laat zien en dat gelet op te verwachten ontwikkelingen – zoals versnellen woningbouw, duurzaamheid en bestaanszekerheid bieden – en de onduidelijkheden betreffende de financiën van de Rijksoverheid en het effect daarvan voor de gemeenten, moet enkel in uiterste noodzaak een beroep worden gedaan op de algemene reserve om daarmee structurele te korten op te lossen. De voorkeur is om vanaf 2028 een sluitend structureel meerjarenperspectief te krijgen.

Handelingsperspectief 4: meer inkomsten

We gaan de mogelijkheden onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om meer subsidies en bijdragen van derden in investeringen te verkrijgen. Daarnaast willen we in beeld brengen of het mogelijk is om een deel van het voordelig effect van gerealiseerde investeringen bij gesubsidieerde instellingen terug te laten vloeien naar de gemeente. Ook nemen we bij het afwegen van de ambities mee wat de financiële effecten op langere termijn zijn.

Naast het verkrijgen van meer inkomsten van derden is lastenverzwaring voor inwoners ook een mogelijkheid. Dit heeft echter niet onze voorkeur. Uw raad heeft in april de Belastingvisie en Nota Tarieven en Belastingen 2025-2028 vastgesteld. Hierin zijn de financiële consequenties van het belastingbeleid uitgewerkt in drie categorieën, namelijk de jaarlijkse trendmatige verhoging van de belastingtarieven, het kostendekkend houden van de tarieven en het toerekenen van meer kosten aan de afvalstoffen- en rioolheffing. Voor het toerekenen van meer kosten aan de afvalstoffen- en rioolheffing leggen wij uw raad nog separate voorstellen ter besluitvorming voor. Wij vinden het niet gewenst om verdergaande maatregelen te nemen op de gemeentelijke belastingen.

3. Versterken strategisch vermogen

De ‘Ontwikkelscan Bestuurlijke processen’, uitgevoerd door BMC in 2021, heeft een foto opgeleverd van de bestuurlijke processen en het samenspel daarin tussen college, raad, griffie en ambtelijke organisatie. BMC constateerde dat er aanleiding is om gericht verder te werken aan de bestuurlijke processen en het samenspel tussen gemeente en gemeenschap. Het rapport geeft aan dat het van belang is om een gezamenlijk handelingsrepertoire te ontwikkelen voor de verbetering van bestuurlijke processen en het samenspel wat hiervoor nodig is tussen samenleving, gemeenteraad, college en de onderdelen van de ambtelijke organisatie.

De ‘Ontwikkelscan Bestuurlijke processen’ was aanleiding om te werken aan het vergroten van het strategisch vermogen van de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie.

Raad: Koers van Kampen

Uw raad heeft het initiatief genomen om de Koers van Kampen 2040 op te stellen. Dit document is in november 2023 vastgesteld. In dit document wordt beschreven waar de gemeente Kampen in 2040 wil staan. De Koers van Kampen 2040 geeft richting en inspiratie aan toekomstige beleidskeuzes van de gemeente Kampen. U heeft besloten om deze één keer in de vier jaar te herijken, samen met de inwoners. Daarnaast geeft het college jaarlijks, bij de bespreking van de Perspectiefnota, een beschouwing over hoe er wordt gewerkt aan het bereiken van de doelen uit de Koers. In deze Perspectiefnota geven we daar woorden aan bij iedere strategische opgave (hoofdstuk 5).

College: Strategische agenda

Door het college is de strategische agenda opgesteld. Met de strategische agenda brengen we voor de komende zeven tot acht jaar focus aan, tot 2030, vanuit het gedachtegoed van ‘brede welvaart’. Dit doen we aan de hand van drie sporen:

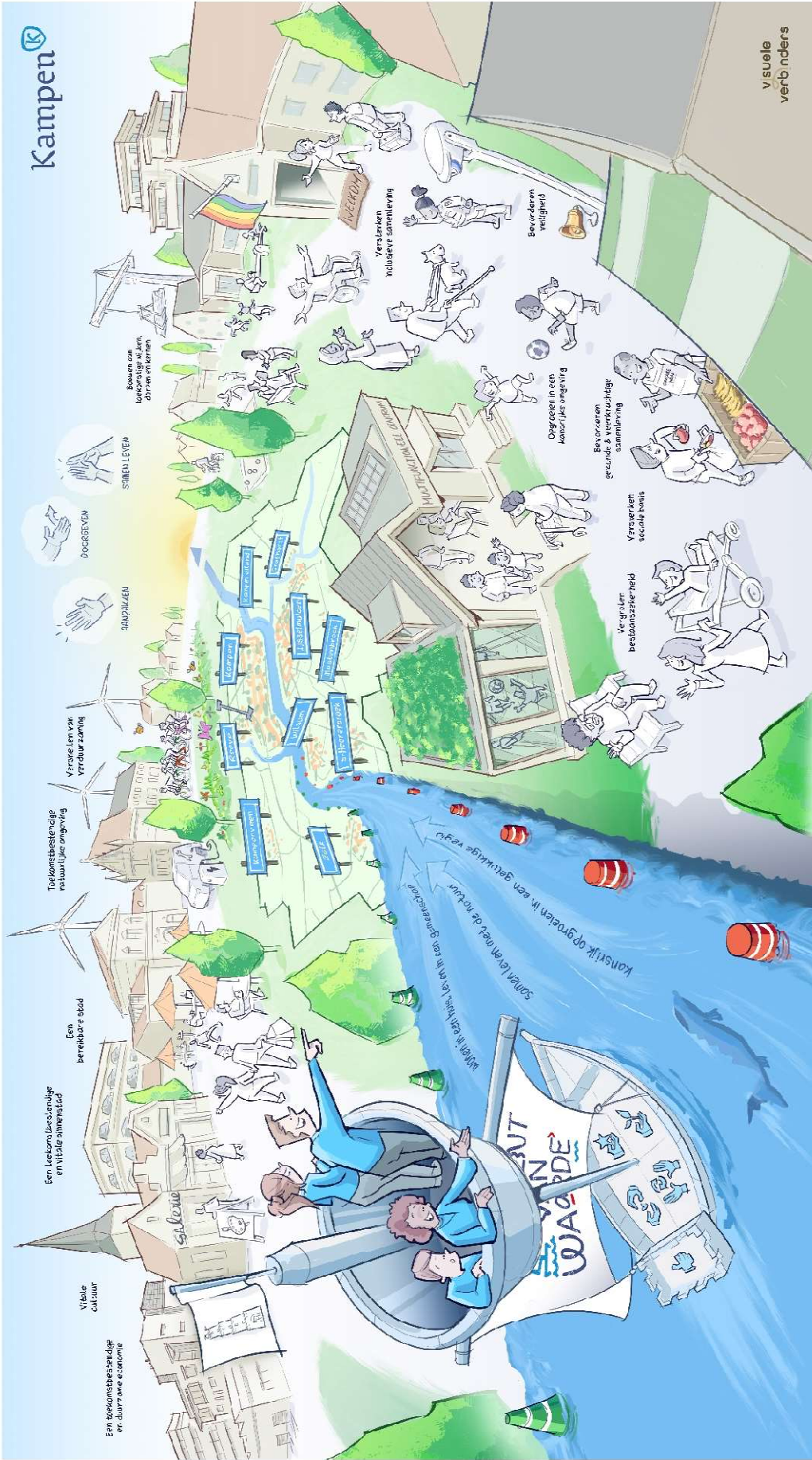
- Wonen in een huis, leven in een gemeenschap;
- Samen leven met de natuur;
- Kansrijk (op)groeien in een gelukkige regio.

Ambtelijke organisatie: Strategische opgaven

De ambtelijke organisatie heeft voor ons college en uw raad in het afgelopen jaar de dertien strategische opgaven en het fundament opgesteld, waarbij iedere opgave en het fundament een kernboodschap heeft gekregen. Deze kernboodschap geeft weer waar wat we in de komende jaren willen bereiken. Uw raad heeft hier bij de Perspectiefnota 2024-2027 en de Programmabegroting 2024 mee ingestemd. De strategische opgaven komen overeen met de onderwerpen die in de politieke termijnagenda zijn benoemd. De strategische opgaven zijn dynamisch. Dat wil zeggen: door trends en ontwikkelingen, maar ook door verschuiving van prioriteit kan een strategische opgave worden aangepast, toegevoegd of zelfs verwijderd. De ambtelijke organisaties werkt met opgaventafels gekoppeld aan deze opgaven. Aan deze tafels wordt het integrale gesprek gevoerd over de te realiseren doelen en wat daar voor nodig is, of kan worden afgeschaald.

We zijn trots op het resultaat van deze strategische versterkingen. Het resultaat ervan is in de ‘visual’ op de volgende pagina subliem weergegeven.

De volgende stap is wat ons betreft dat we, nu we gezamenlijk focus én een lange termijn visie hebben opgesteld, nóg meer in de vorm van partnerschap, de samenleving en de lokale en regionale partners betrekken bij de verdere versterking van brede welvaart in onze gemeente.

4. Trends en ontwikkelingen

In de Perspectiefnota kijken we vooruit naar de komende jaren. We kijken in dit hoofdstuk vooral om ons heen. Welke trends en ontwikkelingen zien we in de wereld om ons heen op ons afkomen? De orde van grootte van de trends en ontwikkelingen verschillen. Het zijn echter allemaal trends en ontwikkelingen die actueel zijn en eventueel een rol kunnen gaan spelen in (of voor) de gemeente Kampen. Hieronder maken we een omgevingscan en schetsen we de trends en ontwikkelingen.

4.1. Demografische ontwikkelingen

De bevolking groeit en verandert. Het inwoneraantal zal de komende jaren groeien, denk bijvoorbeeld door de dubbele vergrijzing waar we in Nederland mee te maken hebben. De verwachting is dat de groene- en grijze druk (het aandeel 0-19 jarigen en het aantal 65-plussers ten opzichte van de werkzame bevolking) zal toenemen. Als gemeente zien we hierdoor een aantal gevolgen.

Impact van (demografische) ontwikkelingen op de gemeentelijke organisatie

Onze gemeente is de afgelopen jaren gegroeid in inwonersaantal en ambitie. Ook de komende jaren zien we dat Kampen een schaa sprong maakt als gevolg van onder andere de gebiedsontwikkeling Reeverdelta. Het groeiende aantal inwoners en areaal brengt aanzienlijke uitdagingen met zich mee voor de ambtelijke organisatie. Als gevolg van de toename wordt een grotere vraag gesteld aan de diensten en faciliteiten die de gemeente biedt. Dit legt een druk op de organisatie, die er voor moet zorgen dat zaken efficiënt en effectief worden opgepakt en afgehandeld. We voorzien dat de toename van het aantal projecten en programma's en de complexiteit hiervan de komende jaren fors zal toenemen. Denk hierbij aan de bouw en renovatie van scholen, gezondheidscentra, wegen en nutsvoorzieningen. De schaa sprong vereist niet alleen financiële investeringen, maar ook managementsturing binnen de ambtelijke organisatie.

Tegelijkertijd stelt de groeiende bevolking hogere eisen aan de dienstverlening van de gemeente. Ambtenaren moeten meer verzoeken om informatie en ondersteuning verwerken, wat gepaard kan gaan met langere wachttijden en hogere werkdruk. Dit kan weer gevolgen hebben voor de kwaliteit van de dienstverlening en de tevredenheid van inwoners.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden is het essentieel dat de ambtelijke organisatie zich aanpast aan de veranderende omstandigheden. Dit gaat dan niet alleen om het 'autonoom meegroeien' van de formatie. Het gaat daarnaast om ook het implementeren van efficiëntere werkprocessen en het doorontwikkelen van onze digitale dienstverlening. Door proactief te reageren op de groei van de bevolking kan de ambtelijke organisatie haar missie blijven vervullen en de gemeenschap optimaal van dienst zijn.

Impact van (demografische) ontwikkelingen op het sociaal domein

Onder andere door de dubbele vergrijzing stijgt de behoefte aan zorg, en in het verlengde daarvan de noodzaak van een groot aantal vrijwilligers en mantelzorgers. Ook zien we dat zorg en ondersteuning in de toekomst steeds vaker wijkgericht zal worden vormgegeven. Het aantal vrijwilligers en mantelzorgers zal naar verwachting afnemen. Dit heeft impact op de zorg, maar bijvoorbeeld ook het verenigingsleven in de gemeente Kampen. Het verenigingsleven in Kampen speelt een belangrijke rol bij de sociale cohesie in de gemeente Kampen.

Verenigingen spelen naast een bijdrage aan de sociale cohesie een belangrijke rol bij een gezonde levensstijl. De verwachting is dat het aantal inwoners met een ongezonde levensstijl verder zal toenemen. Op dit moment constateren we dat slechts 50% van de Kampenaren voldoende beweegt. Vanuit het Rijk wordt geïnvesteerd in een gezonde levensstijl. Om aan deze ambitie van het Rijk te voldoen, is het van belang dat er voldoende en kwalitatief goede sport- en beweegaccommodaties aanwezig zijn.

Zoals aangegeven, gaat het aandeel 0-19 jarigen ook stijgen. We zien daarnaast dat het aantal jongeren met mentale problemen stijgt. Prestatie- en maatschappelijke druk en het moeilijk vinden van een betaalbare woning zorgen voor een verminderd perspectief. Dit zijn redenen waardoor het mentaal welbevinden van jongeren in het geding is. Daarnaast zien we onder jeugd een ontwikkeling die ervoor zorgt dat alledaagse uitdagingen in het leven steeds vaker worden gezien als een ziekte of aandoening, waar specialistische ondersteuning voor wordt gevraagd en ingezet.

4.2. Toename van complexe casuïstiek

De samenleving wordt steeds complexer. Binnen deze complexiteit redden de meeste mensen zich uitstekend. Dit geldt echter niet voor iedereen. In een complexere samenleving neemt de culturele en etnische diversiteit toe en wordt de kloof tussen arm en rijk, praktisch en theoretisch opgeleid groter. De heftigheid in het politieke debat en de media hebben óók een weerslag in de wijk. Dit heeft impact op mensen die tussen wal en schip raken. Zij kunnen dusdanig uit balans raken dat dit leidt tot een stapeling van problemen. Dit kan aanleiding zijn voor verward (onbegrepen) gedrag, overlast en delicten. Dat kan in de omgeving leiden tot onrust, of zelfs gevaarlijke situaties. Als gemeente willen we deze problematiek integraal aanpakken en de domeinen en partners binnen 'Zorg' & 'Veiligheid' bij elkaar brengen.

4.3. Veiligheid

Er is meer aandacht voor veiligheid binnen overheden, bijvoorbeeld voor boerenprotesten, klimaatprotesten en spanningen in de samenleving. Ook neemt de aandacht voor ondermijnende criminaliteit toe. Dit is geen fenomeen meer in de Randstad of in Noord-Brabant, maar verspreid zich ook in de rest van het land. Bewustwording hierover is belangrijk.

4.4. Polarisatie

Wanneer we kijken naar polarisatie in de Nederlandse samenleving, is er iets interessants aan de hand. Voor veel opiniemakers en burgers lijkt het namelijk vanzelfsprekend dat er sprake is van toenemende tegenstellingen tussen mensen met verschillende opvattingen. Dat polarisatie een actueel thema is, blijkt ook uit de ruime aandacht voor dit thema in de media en de vele publicaties in de wetenschappelijke literatuur.¹

¹ Miltenburg, E., Geurkink, B., Tunderman, S., Beekers, D., & Ridder, J. D. (2022). Burgerperspectieven Bericht 2 2022> Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau. p. 48.

Mensen zijn overwegend van mening dat tegenstellingen op basis van opvattingen toenemen. Zo geeft driekwart van de Nederlanders aan dat verschillen van mening over maatschappelijke kwesties steeds groter worden in ons land. In wetenschappelijk onderzoek naar de opvattingen van burgers over politieke en maatschappelijke kwesties wordt dit beeld echter niet zonder meer bevestigd. Meningsverschillen onder Nederlanders zijn op veel maatschappelijke en politieke thema's niet steeds groter geworden, al nemen ze op een aantal onderwerpen wel iets toe. Er zijn over de hele linie geen aanwijzingen voor politiek-culturele polarisatie, waarbij het gaat om opvattingen, houdingen en gevoelens richting de politiek en over politieke kwesties. Ook is er op veel maatschappelijke thema's geen beweging naar de uitersten. Daarnaast laat de mate waarin burgers partijpolitieke polarisatie waarnemen sinds de jaren tachtig geen duidelijke stijging zien. En hoewel negatieve gevoelens over andersdenkenden de afgelopen jaren licht zijn gestegen, lag dit al eens eerder op een vergelijkbaar of zelfs hoger niveau.²

4.5. Ontheemden

Opgave voor de gemeente Kampen

De ontheemdenopgave voor de gemeente Kampen bestaat uit de volgende doelgroepen en aantallen voor de periode 2024 -2025:

1. Oekraïense ontheemden (417, inspanningsverplichting 359);
2. Asielzoekers (indicatief 308, waarvan 26 plekken t.b.v. alleenstaande minderjarige vreemdelingen);
3. Huisvesting statushouders.

Spreidingswet

De belangrijkste ontwikkeling op het gebied van de opvang van ontheemden is het in werking treden van de Spreidingswet, per 31 januari jl. Op basis van deze wet is voor iedere gemeente een capaciteitsraming gemaakt, met daarin de opgave voor de opvang. De gemeente Kampen dient indicatief 308 plekken te realiseren voor asielzoekers, waarvan 26 ten behoeve van alleenstaande minderjarige asielzoekers. Voor 1 november 2024 dient er een provinciaal plan te zijn opgesteld, waaruit onder andere blijkt hoe de gemeente Kampen haar aandeel in deze opgave realiseert. In het provinciaal plan dient daarnaast aandacht te zijn voor aanpalende terreinen (zorg, integratie, participatie en werk).

Oekraïense ontheemden

De oorlog in Oekraïne duurt voort. Naar verwachting wordt het staatsnoodrecht vervangen voor de Tijdelijke Wet Oekraïne, waarmee een verschuiving van verantwoordelijkheid plaatsvindt van de burgemeester naar het college. Landelijk wordt er daarnaast meer overlast gesignaleerd bij Oekraïense ontheemden. Ook zal vanaf 2025 een eigen bijdrage een verplicht onderdeel worden voor Oekraïense ontheemden zelf.

² Idem, p. 49.

4.6. Woningbouw

Er is een groot tekort aan woningen in Nederland. De maatschappelijke urgentie voor het bouwen van nieuwe woningen is groot. Om het enorme woningtekort in te lopen, is het nodig dat jaarlijks minstens 100.000 nieuwe woningen worden gebouwd. Ook zien we dat voor steeds meer mensen is wonen onbetaalbaar of onbereikbaar geworden. Er zijn onvoldoende betaalbare woningen die passen bij de levensfase van de woningzoekenden, zoals starters, senioren en zorgbehoevenden. Dat komt deels door de sterk gestegen bouwkosten, rente en overheidsbeleid, maar ook omdat te veel woningbouwplannen niet in uitvoering komen door onvervulde randvoorwaarden en een verslechterd investeringsklimaat.³

Daarnaast zien we dat het aantal huishoudens zal groeien. Dit komt mede door de ontwikkeling naar éénpersoonshuishoudens, door onder andere vergrijzing en scheidingen. Een ontwikkeling die we de laatste jaren steeds zien terugkomen, is dat mensen steeds langer thuis blijven wonen. Dit vraagt om meer levensloopbestendige woningen. Bij bovenstaande problematiek hoort ook dat we landelijk te maken hebben met hogere bouwkosten en hoge inbrengwaardes van grond. Daardoor levert woningbouw steeds minder geld op en moet er in veel gevallen op worden toegelegd.

Om een bijdrage aan de hiervoor genoemde problematiek te leveren, wil Kampen groeien. Bij deze groei is het belangrijk dat dit hand in hand gaat met de toename van voorzieningen. Het is belangrijk dat onderwijsvoorzieningen meegroeien en dat er in wijken ruimte is voor wijkgerichte zorg en gezondheidscentra. In Kampen zien we meer gemixte wijken, met ruimte voor nieuwe woonvormen. Preventie en community-based zorg worden gelet op bovenstaande ontwikkelingen nóg belangrijker.

4.7. Economie

Ontwikkeling brede welvaart, regionale samenwerking en Regio Deal

De (economische) wereld is sterk in beweging, als gevolg van oorlogen, schaarste van grondstoffen en de energiecrisis. Bij nieuwe economische ontwikkelingen is de vraag wat dit betekent voor ecologie, leefomgeving en samenleving. De welvaartsmonitor kijkt niet alleen meer naar onze welvaart 'hier en nu', maar ook naar de impact die nieuwe ontwikkelingen hebben voor de volgende generatie, zowel in de directe omgeving als elders. Het begrip 'brede welvaart', zoals hiervoor omschreven krijgt daarmee een steeds steviger positie. Dit vraagt van ondernemers een andere kijk op ondernemen, omgaan met transitieopgaven (verduurzaming en circulariteit) en de Human Capital Agenda (HCA).

Voor de genoemde transities biedt de samenwerking binnen Regio Zwolle mogelijkheden. De samenwerking is gebaseerd op de Meerjarige Agenda Regio Zwolle 2024 – 2028. Onlangs is bekend geworden dat de Regio Zwolle is geselecteerd voor een Regio Deal, voor een bedrag van 30 miljoen euro. Het Rijk investeert dit bedrag, en het is de bedoeling dat regionale partners minimaal hetzelfde bedrag investeren. Dit bedrag is bedoeld om complexe opgaven in de regio op te pakken en om de 800.000 inwoners en de 80.000 ondernemers een sterker toekomstperspectief te bieden. De Regio Deal richt zich op de thema's 'Toekomstbepalende bedrijven', 'De vitaliteit van kernen en een gezonde woon-, werk- en leefomgeving' en 'Een natuurinclusieve en klimaatadaptieve regio'. Investeren op deze thema's draagt bij aan de brede welvaart van inwoners en ondernemers.

³ NVM, 'Partners woningbouw: 'Uitvoering moet beter en sneller'', [Partners woningbouw: 'Uitvoering moet beter en sneller'](#) | NVM, geraadpleegd op 8 april 2024.

Vanuit de gemeente Kampen is er voorgesorteerd op de deelname aan de Regio Deal, met een tiental projecten. De komende tijd krijgt dit proces een vervolg, in samenwerking met de Regio Zwolle en andere gemeenten.

4.8. Versnellen verduurzaming & toekomstbestendige natuurlijke omgeving

Klimaatverandering

Klimaatverandering is de grootste uitdaging van deze tijd. Dit geldt zeker voor Kampen, vanwege de ligging in de IJsseldelta en de omvang van ons landelijk gebied. Om Kampen voor toekomstige generaties leefbaar te houden, werken we aan het herstellen van de natuur en het verbeteren van de biodiversiteit, en het voorkomen van droogte-, hitte- en wateroverlast met bijkomende schade. We zetten dus in op een waterrobuuste en klimaatbestendige gebouwde omgeving in 2050.

Ruimteclaim

Voor de opgaven 'klimaat', 'energie', 'economie' en 'wonen' wordt een claim op de bodem en ondergrond gelegd. Hierbij moet een juiste balans worden gevonden, zonder de bodem aan te tasten. Landelijk wordt gewerkt aan een Programma Bodem en Ondergrond, afkomstig uit de Nationale Omgevingsvisie.

In het landelijk gebied liggen grote opgaven, bijvoorbeeld ten aanzien van klimaat (CO₂), waterkwaliteit en natuur (stikstof). Deze opgaven zullen leiden tot grote veranderingen in het landelijk gebied. Het Rijk heeft de uitvoering van de doelen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) gelegd bij de provincies. De provincies moeten de NPLG vertalen naar een Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). De provincie Overijssel hanteert hierbij de 3X3 aanpak: het bereiken van (1) groenblauwe doelen, (2) het toekomstperspectief voor de agrarische sector en (3) de sociaaleconomische kwaliteit van het platteland.

Burgerparticipatie

Met de komst van de Omgevingswet is burgerparticipatie een nóg belangrijker onderdeel geworden. Het doel is dat inwoners en bedrijven vroegtijdig worden betrokken bij beleidsvorming en besluitvorming van ontwikkelingen in hun omgeving. Dit kost tijd en inzet, maar moet wel zorgen voor plannen die worden gedragen door inwoners en waartegen weinig/minder bezwaren worden gemaakt. Duurzame energieprojecten worden vaak samen met burgerinitiatieven of 100% door burgerinitiatieven zelf ontwikkeld. Hier zijn ook afspraken over gemaakt in het Klimaatakkoord (streven naar 50% lokaal eigendom) en in de RES West-Overijssel (minimaal 50% lokaal eigendom).

4.9. Financiële ontwikkelingen

De gemeentefinanciën zijn onzeker, als gevolg van externe ontwikkelingen. De bekostiging vanuit het Rijk is onzeker. Ook de renteontwikkelingen zijn onzeker. De problematiek is echter veel breder dan geld alleen, stelt de Raad voor het Openbaar Bestuur (verder ROB). Taken, verantwoordelijkheden en bekostiging sluiten steeds slechter op elkaar aan. Politieke besluiten zijn verpakt als technische keuzes, en de aannames onder die besluiten pakken in de praktijk anders uit. Dit leidt tot sluipende uitholling van de financiële beleidsruimte van gemeenten en provincies, bijvoorbeeld door uitgaven voor taken die harder stijgen dan de inkomsten die ze krijgen vanuit het Rijk.⁴ De VNG omarmt het advies van de ROB. De VNG geeft dan ook aan dat de financiële verhoudingen snel moeten worden hersteld, omdat gemeenten anders hun werk niet meer kunnen doen.⁵

⁴ Raad voor het Openbaar Bestuur, 'Raamwerk voor toekomstbestendige financiële verhoudingen', p. 3.

⁵ Vereniging voor Nederlandse Gemeenten, 'ROB-advies over gemeentefinanciën slaat spijker op de kop', [ROB-advies over gemeentefinanciën slaat spijker op de kop | VNG](#), geraadpleegd op: 8 april 2024.

5. Strategische agenda en Strategische opgaven

Strategische agenda

Als college hebben we van meet af aan duidelijk aangegeven dat we ‘Samen durven doen’. We nemen onze verantwoordelijkheden en realiseren ons dat we daarbij verder vooruit moeten kijken dan enkel deze bestuursperiode. Veel van de maatregelen die wij nu treffen en de investeringen die wij doen effectueren pas na onze bestuursperiode. Daarom hebben we een kader opgesteld waaraan wij ons dagelijks handelen aan het lange termijn perspectief spiegelen.

In de gemeente Kampen geven we onze leefomgeving samen kleur. Nu er veel complexe vraagstukken spelen, lopen deze kleuren steeds meer in elkaar over. Om niet in grijs gebied te belanden, moeten we keuzes maken. Zorgvuldig en zelfbewust. Daarbij benutten we de kracht van onze inwoners, omgeving en regio. We gaan met belangrijke thema's aan de slag op basis van veertien opgaven in de strategische agenda. Deze opgaven komen samen in drie stromen, die onze 'couleur locale' vormen. Ze lopen, net als de IJssel, dwars door de gemeente. En zijn voor iedereen van betekenis.

Stroom 1: wonen in een huis, leven in een gemeenschap

Van Het Onderdijks tot Brunnepe. Van Het Meer tot Groenendael. En van Kamperveen tot Wilsum. Elke plek in de gemeente Kampen heeft een eigen gezicht. Dat vertrouwde gezicht wordt bepaald door de huizen die er staan, door de voorzieningen die er zijn en door de mensen die er wonen. Met aandacht voor gezondheid, zorg, veiligheid, mobiliteit, recreatie, werkgelegenheid, natuur en klimaat werken we aan een omgeving waar iedereen zich thuis voelt. En dat blijven we doen. Met de komst van gebieden als Reevedelta en De Bakkerij bouwen we aan de toekomst. Gezond groeien vormt ons uitgangspunt. We luisteren naar de behoefte van inwoners, geven belangrijke thema's een plek en gaan zorgvuldig met ruimte om. Samen zetten we ons in voor nieuwe in- en uitbreidingen die de bestaande wijken en kernen zowel sociaal als fysiek versterken. Met hun unieke kenmerken vormen ze straks één vitale gemeenschap waarin iedereen naar elkaar omziet.

Stroom 2: samen leven met de natuur

Leven op een eiland, verbonden met de omgeving. Midden in de IJsseldelta. Het brengt ons veel, zoals vruchtbare grond en prachtige natuur. Hoewel deze eigenschappen al eeuwenlang bij de gemeente Kampen horen, staan ze onder druk. Op het gebied van ruimte en milieu lopen we tegen grenzen aan. Daarom werken we aan de transitie van onze omgeving. We zetten ons in voor een plek waar de agrarische traditie en het unieke landschap samenkomen. Een plek waar we de grenzen van het water- en bodemsysteem opnieuw leren respecteren, flora en fauna de ruimte krijgen en vruchtbare grond zo goed mogelijk wordt benut. De energie die we nodig hebben om te werken en te leven, wekken we duurzaam op. En met de grondstoffen die we gebruiken, gaan we zorgvuldig om. Door verantwoord te kiezen, kunnen we in de komende jaren uitgroeien tot de klimaatneutrale, fossielvrije en circulaire gemeente die we willen zijn. Zo behouden we voor toekomstige generaties het karakter dat onze IJsseldelta zo sterk, veilig en bijzonder maakt.

Stroom 3: kansrijk opgroeien in een gelukkige regio

Fijne buurten, goede scholen en passende banen. Een rijk verenigingsleven, aandacht voor zingeving en professionele zorg. Hoe beter we als gemeente onze basis op orde hebben, hoe meer kansen er voor inwoners ontstaan. We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen. Zelfstandig, met plezier en op een eigen manier. Tegelijkertijd beseffen we dat we niet over de expertise, ruimte en capaciteit beschikken om alle voorzieningen zelf aan te bieden. Daarom benutten we de kracht van de regio. Of het nu gaat over onderwijs, economie, toerisme, gezondheid, mobiliteit of milieu, de gemeenten om ons heen hebben unieke kwaliteiten. Net als wij. Door deze kwaliteiten beschikbaar te stellen, versterken we elkaar. Met een integrale blik op uitdagende thema's werken we samen aan een toekomstbestendige leefomgeving. Een omgeving waar brede welvaart het uitgangspunt vormt. En waar alle inwoners de kans krijgen om gezond en gelukkig op te groeien.

Strategische opgaven

De Perspectiefnota 2025 hebben we net als voorgaande perspectiefnota opgesteld op basis van de strategische opgaven. Als college hebben we afgelopen periode benut om duidelijk en inzichtelijk te maken wat in de breedte nodig is om de strategische opgaven te realiseren.

Tegelijkertijd is het ons duidelijk dat de beschikbare middelen (en capaciteit) bij lange na niet toereikend zijn om, in het huidige financiële klimaat, al onze ambities te realiseren. Dit is relevant om conform het VNG-advies zicht te krijgen op een sluitende begroting, maar om ook goed in beeld te brengen wat we als gevolg daarvan niet in de Programmabegroting 2025 kunnen verwerken.

We vinden het belangrijk om u mee te nemen in het totaal aantal voornemens. In dit hoofdstuk bieden wij u dit inzicht. Bij elke strategische opgave geven we weer wat we willen bereiken (de kernboodschap). Daarnaast gaan we per opgave specifiek in op:

- de voornemens die wat ons betreft geen uitstel dulden. Deze voornemens hebben we verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota.
- de voornemens die zeker ook nodig zijn om onze ambities te realiseren, maar gelet op de financiële krapte hebben we deze niet verwerkt in het financiële kader. We hopen dat we richting de Programmabegroting 2025 alsnog een aantal van deze ambities in het financiële kader kunnen verwerken. En vernemen ook graag van uw raad welke prioritering u toekent aan deze voornemens.

Naast de voornemens voor de komende periode kijken we in dit hoofdstuk dus ook terug naar de eerste helft van onze bestuursperiode. We willen u nadrukkelijk meegeven dat we in de afgelopen jaren, met ruim € 18 miljoen, al fors hebben kunnen investeren in de strategische opgaven en al veel ambities op de begrotingen 2023 en 2024 hebben gezet. Met het realiseren hiervan zijn we ook komende jaren nog volop aan de slag.

Ook geven we in dit hoofdstuk weer hoe de Koers van Kampen zich verhoudt tot de strategische opgaven.

5.1. Versterken sociale basis

5.1.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Een sterke sociale basis dicht bij huis vergroot voor inwoners de mogelijkheden om talenten te ontplooien. Inwoners kunnen met een sterke sociale basis in zowel maatschappelijk als sociaal opzicht beter functioneren. Hierdoor worden zij zelfredzamer en weerbaarder. En neemt de behoefte aan specialistische zorg af.

Door samen met maatschappelijke partners de preventieve functies van de sociale basis te versterken, verlagen we de kosten voor specialistische zorg. We werken aan opgaven met maatschappelijke resultaten die aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen. Randvoorwaarde is dat de resultaten worden gemonitord en gestuurd, met strategisch relatiemanagement vanuit het partnerschap.

5.1.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

In de Koers, maar ook in de meerjarenstrategie sociaal domein zijn een aantal stippen op de horizon gezet. Om die te bereiken zal de sociale basis een aanzienlijke rol spelen. Op allerlei vlakken wordt van de gemeenschap en leefomgeving transformatie gevraagd. Daarbij is een sterke sociale basis noodzakelijk. Die sterke sociale basis zien we terugkomen in de Koers. Dit blijkt uit een aantal voorbeelden: de waarde 'samen leven', ontmoeting (tussen jong en oud) en de sociale cohesie die bijdraagt aan een veilige samenleving.

5.1.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Beleid sociaal domein: versterken sociale basis en samenwerken in de wijk.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het realiseren van een coördinatiepunt voor mantelzorgondersteuning (mede naar aanleiding van de motie die uw raad bij de Perspectiefnota 2024 heeft aangenomen).

5.1.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave kunnen we de ambities grotendeels realiseren vanuit bestaande middelen. We hebben één voornemen dat we hebben verwerkt in het financieel kader.

Toezicht Wmo

In het kader van het actieprogramma sociaal domein, waarmee forse bezuinigingen zijn gerealiseerd, is er door uw raad ook beleid rondom handhaven in het sociaal domein vastgesteld. Hiermee waren tijdelijke middelen gemoeid. We hebben nu een goede toezichthouder op tijdelijke basis. In het kader van de actualiteit rondom zorgfraude adviseren we om de ingezette lijn voort te zetten om grip te houden op zorgaanbieders met verkeerde intenties. Wanneer we dit niet doen, verwachten we verder oplopende kosten, maar ook contracten met aanbieders waar we in het kader van ondermijning ook onze vraagtekens bij zetten. In afwachting van een evaluatie van de inzet willen we het toezicht Wmo in elk geval nog één jaar tijdelijk voortzetten.

Niet verwerkt in het financieel kader

De structurele inzet van het toezicht Wmo vanaf 2026 hebben we (zoals eerder aangegeven) niet verwerkt in het financieel kader. Verder zijn er binnen deze strategische opgave geen voornemens die niet verwerkt zijn in het financieel kader.

5.1.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën		FTE	Investerings				Lasten				Baten			
			2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
1	Versterken sociaal domein	1,00	-	-	-	-	-86	-	-	-	-	-	-	-
	Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
1	Formatie: Toezichthouder WM O	1,00					-86							
1	Versterken sociaal domein	1,00	-	-	-	-	-	-86	-86	-86	-	-	-	-
	Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
1	Formatie: Toezichthouder WM O	1,00						-86	-86	-86				

5.2. Opgroeien in een kansrijke omgeving

5.2.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

We vinden het belangrijk dat jeugdigen opgroeien in een veilige, gezonde en kansrijke omgeving. Van ouders tot scholen, jeugdinstanties en de gemeente, iedereen kan aan zo'n omgeving bijdragen. Dat is een opdracht voor ons allemaal.

Met de meeste jeugdigen in de gemeente Kampen gaat het goed. Hebben jeugdigen en hun ouders ondersteuning of zorg nodig, dan moeten ze weten waar ze terecht kunnen. En op tijd passende hulp krijgen. Samen met maatschappelijke partners zetten we specifiek in op het bevorderen van (mentaal) welbevinden en het voorkomen van middelengebruik. We versterken de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs en besteden extra aandacht aan jeugdigen met een onderwijsachterstand. Ons streven is dat iedereen met een diploma van school gaat.

5.2.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

De strategische opgave 'Opgroeien in een kansrijke omgeving' levert een bijdrage aan de doelen die in de Koers zijn gesteld. Dit zien we terug in het thema 'Onderwijs & Jeugd'. Hierin is opgenomen dat Kampen de jeugd perspectief biedt en talent weet te behouden en aan te trekken. Dit doen we dankzij goede lokale voorzieningen, het creëren van reuring en een modern onderwijsaanbod in de regio. De verschillende waarden in de Koers onderschrijven de opgaven en ambities.

5.2.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- het continueren van het project Kansrijke Start;
- het implementeren van Opgroeien in een Kansrijke Omgeving: formatie en werkbudget.

Voor de inzet in 2024 verwijzen we u naar strategische opgave 5 Bevorderen veiligheid.

5.2.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financieel kader van de Perspectiefnota:

Borging en versterking onderwijs, jeugd(hulp) en preventie

In de structuur van de Lokale Educatieve Agenda werken we met de schoolbesturen samen. In deze samenwerking ligt de prioriteit op het snijvlak onderwijs, jeugd (hulp) en preventie. Vanaf 2022 zijn in dit kader vanuit het Nationaal Programma Onderwijs verschillende projecten gestart. Van een aantal projecten is onderzocht wat werkt en wat niet werkt. De uitkomsten hiervan inclusief een voorstel om de inzet op onderwijs, jeugd(hulp) en preventie te borgen en versterken, leggen we in het derde kwartaal ter besluitvorming aan uw raad voor. We denken hierbij onder aan uitbreiding van schoolmaatschappelijk werk op alle scholen en de voortzetting van het programma THINK op school. Met deze inzet verwachten we dat de instroom van kinderen en jongeren in de jeugdhulp vermindert. Dit gaan we via de bestuursrapportages monitoren. Vanaf 2026 ramen we het budget voor jeugdhulp af.

In de tabel benodigde financiën bestaat dit voornemen uit: versterking onderwijs en afdaming budget jeugdhulp.

Wachtverzachter

Vanaf begin 2024 zetten we Wachtverzachter in. Met Wachtverzachter zetten we in op het mentaal welbevinden van jongeren die wachten op jeugdhulp. Hiermee voorkomen we escalaties, verkorten we inzet van Jeugd GGZ en wellicht is er geen hulp nodig vanwege de inzet van Wachtverzachter. Met deze inzet verwachten we dus dat de instroom van kinderen en jongeren in de jeugdhulp zal verminderen. Het implementatietraject zetten we voort in 2025. Hiervoor hebben we eenmalig middelen nodig.

Continuering aanpak Laaggeletterdheid

In de afgelopen jaren is ingezet op de aanpak van laaggeletterdheid. Dit is (deels) gebeurd op basis van incidenteel budget. De opbrengsten van de pilots en projecten willen we bestendigen. In 2024 stellen we hiervoor een beleidsplan op die we in het derde kwartaal ter besluitvorming aan uw raad voorleggen. Met het beleidsplan willen we de ingezette lijn in 2025 continueren, waarbij het gaat om:

- de bibliotheek op school,
- de gezinsaanpak in het kader van laaggeletterdheid,
- het bereiken van (jonge) kinderen en via de kinderen ook de ouders.

Niet verwerkt in het financieel kader

Het volgende voornemen is niet verwerkt in het financieel kader:

Verbeteren dienstverlening secretariaat CJG

Landelijk zien we een toenemende zorgvraag. Dat zien we, ondanks verschillende interventies, ook terug in onze gemeente. Dit uiteraard ook door de schaa sprong. Door processen efficiënter in te richten, proberen we ook aan de toegang van het sociaal domein meer te doen met hetzelfde aantal mensen. Er ontstaat nu echter een situatie dat administratief de druk dusdanig hoog is, dat er wachtlijsten ontstaan en de consultants niet goed meer ondersteund kunnen worden en zij dus zaken moeten oppakken die niet tot de kerntaken behoren. Dat is niet efficiënt. Om de dienstverlening te verbeteren, is uitbreiding van de uren en taken van het secretariaat wenselijk.

5.2.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën	FTE	Investerings				Lasten				Baten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
2 Opgroeien in een kansrijke omgeving	0,00	-	-	-	-	-535	-	-	-	-	-	-	-
Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
2 Versterking onderwijs						-300	-630	-650	-650				
2 Aframing budget jeugdhulp							630	650	650				
2 Wachtverzachter						-100							
2 Aanpak laaggeletterdheid						-135							
2 Opgroeien in een kansrijke omgeving	1,00	-	-	-	-	-68	-68	-68	-68	-	-	-	-
Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
2 Uitbreiding secretariaat CJG	1,00					-68	-68	-68	-68				

5.3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

5.3.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

We vinden het belangrijk dat inwoners gezond en veerkrachtig zijn en kunnen meedoen in de samenleving. Daarbij gaan we uit van het begrip 'positieve gezondheid': niet ziekte, maar een betekenisvol leven staat centraal. We pakken gezondheidsbevordering dus vanuit een breed perspectief aan. We richten ons niet op 'ziekte en zorg', maar op 'gezondheid en gedrag'. Het gaat erom wat iemand kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen.

Hoewel het gaat met de gezondheid van de meeste inwoners, weten we dat dit niet vanzelfsprekend is. We verliezen de plekken of inwoners waar we de meeste gezondheidswinst kunnen behalen niet uit het oog en zetten in op alle aspecten van positieve gezondheid. Het gevarieerde sport- en spelaanbod is daarvan een waardevol voorbeeld.

5.3.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

De ambities binnen de opgave 'Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving' sluiten aan bij de Koers. Een goede fysieke, sociale en mentale gezondheid voor inwoners van de gemeente Kampen is het uitgangspunt. We werken vanuit het principe 'positieve gezondheid'. Daarbij gaat het om het vermogen je aan te passen en je eigen regie te voeren. Een ander onderdeel dat terugkomt is investeren in sport en bewegen, waarbij sport- en beweegaccommodaties meegroeien met de groei van de gemeente Kampen.

5.3.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Leefstijlakkoord;
- Lokale gezondheidsagenda;
- Sportterreinen De Maten: kunstgrasvelden;
- Sportterreinen Hagenbroek: vervanging lichtmasten en veld 1;
- Aanbrengen rubberen flappen rond kunstgrasvelden;
- Vervanging tennisbanen IJTC;
- Tennisbanen KJLTC Kampen;
- Vervanging lichtmasten buitensportaccommodaties tennisbanen Kampen en sportterreinen Cellesbroek-Middenwetering;
- Vervanging Prisma Court;
- Combitoestellen pilotwijken Hagenbroek en IJsselmuiden centrum;
- Sportterreinen Bergweg-Plasweg: teamlockers.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het uitvoeren en een impuls geven aan het Kamper Leefstijlakkoord met het realiseren van een robuuste uitvoeringsorganisatie;
- Het voorbereiden van (besluitvorming over) de sportcampus, als onderdeel van gebiedsontwikkeling Reevedelta;
- Het uitvoeren van het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA);
- Het uitwerken van het regioplan Samen Gezond IJssel Vecht (Integraal Zorg Akkoord);
- Het onderzoeken van de zwemvaardigheid van kinderen en of er extra ondersteuningsmogelijkheden nodig zijn om ieder kind een zwemdiploma te laten halen;
- Beheer openbare ruimte: kleedkamer 's-Heerenbroek.

5.3.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financieel kader van de Perspectiefnota:

Bouw kleedkamers sportpark Den Uithoek, IJsselmuiden

IJVV maakt gebruik van sportpark Den Uithoek in IJsselmuiden. IJVV heeft momenteel 1.000 leden en door diverse woningbouwlocaties in IJsselmuiden is het een reële verwachting dat IJVV de komende jaren verder doorgroeit. Om die groei mogelijk te maken, zijn extra kleedkamers nodig. Inmiddels heeft IJVV de extra kleedkamers gerealiseerd en voorgefinancierd in de verwachting dat deze kosten door de gemeente vergoed worden. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze investering te financieren.

Vernieuwing sporthal Oosterholthoeve, IJsselmuiden

De vernieuwing van sporthal Oosterholthoeve hebben we opgenomen in het vastgoedplan 'Kiezen voor Kracht'. Daarin is de Oosterholthoeve aangewezen als 'krachtpand', waarbij we kijken naar 'levensduurverlenging'. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze investering te financieren. Wel kunnen we kiezen voor een sober scenario door in te zetten op vervanging voor enkel sport. Dit past echter niet bij de Koers van Kampen om ook het bredere verenigingsleven en welzijn te faciliteren. We willen daarom een verkenning doen naar de mogelijkheden voor een integrale ontwikkeling van de Oosterholthoeve, zodat we uw raad meerdere scenario's kunnen voorleggen. Voor deze verkenning is budget nodig. In een volgende Perspectiefnota kunnen we de investering in de Oosterholthoeve verwerken.

Exploitatie nieuwe sporthal en gymnastiekzalen

Voor de exploitatie van de nieuwe sporthal in de Jan Ligthartstraat en de nieuwe gymnastiekzalen op het Onderdijks en bij het Scala/Bouwmanschool zijn geen budgetten opgenomen. De drie gymzalen die nu door de bouw van de sporthal worden vervangen, waren in exploitatie bij het Ichthus College. Ook de gymnastiekzalen zijn nieuw en een aanvulling op het huidige aantal gymnastiekzalen. Er is daarom geen ruimte binnen andere budgetten aanwezig. Om deze sporthal en gymnastiekzalen te kunnen exploiteren, is daarom budget nodig. Over de exploitatie van de sporthal vinden momenteel nog gesprekken plaats. In aanloop naar de Programmabegroting 2025 leggen we uw raad hierover nog een voorstel ter besluitvorming voor.

Sportcampus: verplaatsing kunstgras hockeyvelden

Het kunstgras hockeyveld op sportpark Hagenbroek is aan vervanging toe. In de plannen voor de ontwikkeling van de sportcampus is de verplaatsing van de hockeyvelden opgenomen. Besluitvorming over de sportcampus heeft nog niet plaatsgevonden. Gezien de noodzaak van het vervangen van het huidige kunstgras hockeyveld is verplaatsing naar de sportcampus verstandig om in 2025 te realiseren. Met de investering worden velden, tijdelijke accommodatie, bruggetje en pad gerealiseerd. Op termijn moeten we nog een permanente accommodatie realiseren. Wij leggen uw raad nog een definitief huisvestingsplan voor de accommodatie en exploitatie voor.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Aanleg kunstgrasveld sportpark Het Broekerland, 's- Heerenbroek

Voetbalvereniging 's-Heerenbroek maakt gebruik van sportpark Het Broekerland. De vereniging is de laatste jaren gegroeid. Om te bepalen hoeveel velden er nodig zijn, volgen we de richtlijnen van de KNVB/VNG. Die richtlijn geeft aan dat het ledenaantal zover is gestegen dat een extra voetbalveld nodig is om alle teams te kunnen laten trainen/wedstrijden te kunnen laten spelen. De positionering van het nieuwe kunstgrasveld nemen we mee bij het opstellen van het ontwikkelperspectief van 's-Heerenbroek. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze investering te financieren.

Aanleg kunstgrasveld sportpark Den Uithoek, IJsselmuiden

IJVV maakt gebruik van sportpark Den Uithoek in IJsselmuiden. IJVV heeft 1.000 leden en door diverse woningbouwlocaties in IJsselmuiden is het een reële verwachting dat IJVV de komende jaren verder doorgroeit. Om die groei mogelijk te maken, is een extra kunstgrasveld nodig. De richtlijnen van de KNVB/VNG geven aan dat er nu een tekort aan velden is. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze investering te financieren.

Ingroeisubsidie Reflex

Volleybalvereniging Reflex verlaat de Reflexhal aan de dr. Damstraat en zet haar volleybalactiviteiten voort in de nieuwe sporthal aan de Jan Ligthartstraat. Op basis van de uitgangspunten is met Reflex, mede op basis van hun jaarrekeningen, een financieel plaatje gemaakt voor de toekomstige situatie. Dit toont aan dat zij in de nieuwe sporthal financieel een fors verlies mogen verwachten, terwijl er in de huidige situatie sprake is van een overschot op de jaarrekening. Dit tekort kan Reflex niet zomaar wegwerken en zeker niet de eerste jaren. Om die overgang financieel goed te laten verlopen, vinden momenteel gesprekken plaats met Reflex. Bij de Programmabegroting 2025 bieden we uw raad duidelijkheid in de afspraken die zijn gemaakt.

5.3.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën	FTE	Investerings				Lasten				Baten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
3 Versterken gezonde en veerkrachtige samenleving	0,00	2.000	3.000	6.000	-	-340	-501	-501	-924	220	222	222	442
3 Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
3 Bouw kleedkamers sportpark Den Uithoek		200					-11	-11	-11				
3 Vernieuwing sporthal Oosterholthoeve			3.000	6.000					-423				220
3 Exploitatie 1 nieuwe sporthal en 2 gymlokalen						-340	-340	-340	-340	220	220	220	220
3 Verplaatsing kunstgras hockeyvelden		1.800				-	-150	-150	-150		2	2	2
3 Versterken gezonde en veerkrachtige samenleving		700	-	700	-	-30	-87	-82	-139	-	2	2	4
3 Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
3 Aanleg kunstgrasveld sportpark Broekerland		700				-	-62	-62	-62		2	2	2
3 Aanleg kunstgrasveld sportpark Den Uithoek				700		-	-	-	-62				2
3 Ingroeisubsidie Volleybalvereniging Reflex						-30	-25	-20	-15				

5.4. Vergroten bestaanszekerheid

5.4.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

De voorwaarden voor een goed bestaan moeten op orde zijn. Dit betekent dat inwoners de zekerheid hebben van werk en/of voldoende voorspelbaar inkomen. Ze wonen in een veilige omgeving en kunnen meedoen in de maatschappij.

Samen met scholen en bedrijven creëren we een economische omgeving waar inwoners nu en in de toekomst kansen krijgen om betekenisvol werk te doen. We zorgen voor middelen om inwoners te voorzien in hun levensonderhoud, als werk onvoldoende bestaanskwaliteit oplevert.

5.4.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

Binnen de strategische opgave 'Vergroten bestaanszekerheid' dragen we bij aan de doelen die in de Koers zijn gesteld, in verschillende keuzes. We zien dit bijvoorbeeld terugkomen bij de keuze 'Samenleving & Veiligheid', waarin is opgenomen dat Kampen in 2040 armoedevrij is, waarbij vertrouwen vanuit de overheid in inwoners de basis vormt. In dorpen en wijken is een vangnet voor mensen die zorg, hulp of ondersteuning nodig hebben, waarbij het aantal zorgvoorzieningen meegroeit met de bevolking. Deze strategische opgave sluit ook aan bij de Koers wanneer het gaat om 'Werken'. Kampen kent in 2040 namelijk lokale bedrijven en familiebedrijven die niet alleen voor banen, inkomsten en bestaanszekerheid zorgen, maar ook een maatschappelijke functie hebben.

5.4.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Het verhogen van de inkomensgrens van de kindregelingen; minimafonds;
- Bestaanszekerheid;
- Participatiebudget re-integratie: integrale visie perspectief naar werk.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het opstellen van een uitvoeringsplan bestaanszekerheid;
- In afwachting van het uitvoeringsplan zetten we eenmalig in op het verbeteren van vroegsignalering en het trainingsaanbod financiële vaardigheden;
- Het opstellen van een nieuwe visie voor het domein werk en meedoen;
- Het verder versterken van de samenwerking en doorontwikkeling van het Werkcafé;
- Het uitbreiden van formatie op het domein werk en meedoen.

5.4.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave kunnen we de ambities voor 2025 realiseren vanuit bestaande middelen.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave is het volgende voornemen niet verwerkt in het financieel kader:

Agenda bestaanszekerheid

Het komende jaar ontwikkelen we een brede agenda voor het thema bestaanszekerheid in Kampen. De bestaanszekerheid van de laagste inkomens staat namelijk steeds meer onder druk, bijvoorbeeld als gevolg van ontwikkelingen als aanhoudende inflatie, de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne. Inwoners die het tot-nu-toe lukte om de eindjes aan elkaar te knopen, komen nu in de problemen zoals de werkende armen. Zij zijn niet altijd bij ons in beeld.

In afwachting van de agenda bestaanszekerheid zetten we in 2025 vanuit bestaande middelen in op:

- een betere vroegsignalering van schulden,
- het vergroten van financiële redzaamheid van inwoners die nu de vaardigheden missen om zelf hun huishoudboekje te beheren.

We verwachten dat de brede agenda bestaanszekerheid leidt tot een structurele aanpak en dus een structureel beroep op middelen. De agenda bestaanszekerheid leggen we uiterlijk in het eerste kwartaal 2025 ter besluitvorming aan uw raad voor. Het structurele beroep op middelen verwerken we daarna als voornemen in de Perspectiefnota 2026.

5.4.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Er zijn geen aanvullende middelen benodigd. De ambities voor 2025 kunnen we realiseren vanuit bestaande middelen.

5.5. Bevorderen veiligheid

5.5.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

We vinden het belangrijk dat inwoners zich veilig voelen. Daarom nemen we preventieve maatregelen om buurten, wijken, kernen en de binnenstad veilig te houden. Ook treden we daadkrachtig op tegen overlast en ondermijning. Dit doen we samen met de boa's en ketenpartners, zoals de politie, horecabedrijven en welzijnsorganisaties. Inwoners zijn hierbij onze ogen en oren.

5.5.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

Het onderwerp 'Veiligheid' komt beperkt terug in de Koers. Het bestaande beleid binnen deze strategische opgave sluit aan bij hetgeen over dit onderwerp is opgenomen in de Koers. We zien teksten die aansluiten bij bestaand en verwacht beleid vanuit de raad, college en de ambtelijke organisatie. Er is op dit moment in ieder geval geen sprake van conflicten tussen de Koers en het huidige beleid.

5.5.3. Wat hebben we afgelopen periode al geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Extra capaciteit BOA en training.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het versterken van de samenwerking zorg en veiligheid, onder andere met de 'Aanpak voorkomen escalatie methodiek';
- Het uitvoeren van het Integraal Veiligheidsplan, waarbij we voor het thema Ondermijning de formatie uitbreiden;
- Het uitbreiden van de capaciteit boa's (mede naar aanleiding van de motie van uw raad bij de Programmabegroting 2023);
- Het creëren van een veilige omgeving voor de jeugd, door meer en bredere inzet van ondersteuning in de school;
- Het verder versterken van de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs (o.a. door de Lokale Educatieve Agenda) door uitbreiding onderwijsformatie;
- Het opstellen van een strategische onderwijsagenda, die ook ingaat op visievorming MBO/HBO (in relatie tot Human Capital Agenda en Kampen als aantrekkelijke gemeente om te werken) door uitbreiding onderwijsformatie.

5.5.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Uitwerking boa-beleidsplan, uitbreiding formatie boa's en uitrusting

Op dit moment werken we aan een boa-beleidsplan. Dit plan leggen we in het derde kwartaal ter besluitvorming aan uw raad voor. Samen met de ketenpartners en op basis van de ervaringen met het horecatoezichtteam en de parkeernota voorzien we dat in elk geval een extra boa nodig is. In de Programmabegroting 2024 zijn reeds twee fte boa's aan de formatie toegevoegd. Deze formatie is inmiddels ingevuld.

Een extra boa en de bijbehorende uitrusting is nodig door de schaalvergroting die we als gemeente gaan maken. Daarnaast is er vanuit uw raad politieke druk op de vertaling van het horecateam naar inzet met politie en boa's. In vergelijking met andere gemeenten is onze boa-bezitting vrij dun. Daarnaast zijn de middelen voor de uitrusting noodzakelijk, omdat we hebben geconstateerd dat de huidige uitrusting is afgeschreven. Ook kan de aantrekkelijkheid van de werkgever hiermee worden vergroot, zeker omdat we in Kampen behoefte hebben aan een senior-boa. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze investering te financieren.

Coördinatie zorgwoningen

Als gemeente willen we zorgen dat iedereen op een prettige manier kan wonen. Dit vereist aandacht bij zorgwoningen. Met name in de binnenstad is sprake van overlast van cliënten van zorgwoningen. Al enige tijd werken we aan het tegengaan van deze overlast. Uw raad is onlangs geïnformeerd over de voortgang van de aanpak overlast zorgwoningen. De aanpak heeft een integrale component en vraagt van verschillende domeinen acties. Hiervoor is binnen de ambtelijke organisatie een coördinator nodig. Deze rol vullen we nu extern in. In afwachting van een evaluatie van de inzet willen we de coördinator in elk geval nog één jaar tijdelijk voortzetten. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze rol te financieren.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Aanvullende uitbreiding formatie boa's en uitrusting

In het financieel kader hebben we het voornemen voor een extra boa en uitrusting verwerkt. We vinden het echter wenselijk om de formatie boa's met nog een boa uit te breiden. Vanwege de financiële situatie kiezen we er nu voor om niet twee boa's en uitrusting te verwerken in het financieel kader, maar slechts één boa en uitrusting.

Uitvoeringsgeld ondermijning

We willen de aanpak van ondermijning binnen onze gemeente versterken. Dit begint intern bij de ambtelijke organisatie, maar we gaan dit nu ook samen met inwoners en organisaties oppakken. Bij de Programmabegroting 2024 is één fte ondermijning aan de formatie toegevoegd. Om de taken uit te kunnen voeren, is budget nodig. Het gaat dan om taken als:

- het uitvoeren van integrale controles,
- bewustwordingssessies,
- communicatiecampagnes.

Aan het uitvoeren van de taken ligt het uitvoeringsplan aanpak ondermijning ten grondslag dat in maart door ons is vastgesteld. Uw raad is hierover geïnformeerd. Daarnaast wordt u jaarlijks op de hoogte gehouden van de voortgang en acties op dit terrein. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze investering te financieren.

Implementatie AVE-methodiek

De AVE-aanpak geeft antwoord op de vraag wie de regie heeft als problemen in huishoudens met oplopende problematiek waar meer professionals van verschillende organisaties bij betrokken zijn te groot worden. Een gezin met problemen krijgt soms hulp van (meerdere) professionals. Goede samenwerking is daarbij cruciaal.

Samen met ketenpartners werken we aan complexe casuïstiek. Dit pakken we proactief op. Door preventief te handelen, heeft dit minder effect op de samenleving in negatieve zin, zetten we in op minder instroom in het sociaal domein en vergroten we de veiligheid voor kinderen, gezinnen en de samenleving. De gemeente heeft de regie naar zich toegetrokken ten behoeve van meer stabiliteit in wijken en buurten. We willen meer stabiliteit creëren voor inwoners in een kwetsbare positie, de samenwerking tussen de domeinen van zorg en veiligheid verstevigen en de casus- en procesregie versterken. Een deel van de casusregie hebben we al ingericht. We gaan onderzoeken of voor de AVE-aanpak regionale samenwerking mogelijk is.

In de tabel benodigde financiën bestaat de implementatie AVE-methodiek uit: formatie casusregie (1 fte), implementatie AVE-methodiek procesmanager en implementatie Wams⁶.

Coördinatie zorgwoningen

De structurele inzet van de coördinator zorgwoningen vanaf 2026 hebben we (zoals eerder aangegeven) niet verwerkt in het financieel kader.

5.5.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën	FTE	Investerings				Lasten				Baten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
5 Vergroten veiligheid	1,20	60	-	-	-	-97	-85	-85	-85	-	-	-	-
Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
5 Formatie: Boa's (1 fte)	1,00					-65	-65	-65	-65				
5 1 auto Boa's		60					-10	-10	-10				
5 Uitwerking Boa's beleidsplan (uitrusting en opleiding)						-10	-10	-10	-10				
5 Formatie: zorgwoningen (0,2 fte)	0,20					-22							
5 Vergroten veiligheid	3,20	60	-	-	-	-335	-337	-337	-337	-	-	-	-
Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
5 Formatie: Boa's (1 fte)	1,00					-65	-65	-65	-65				
5 1 auto Boa's		60					-10	-10	-10				
5 Uitwerking Boa's beleidsplan (uitrusting en opleiding)						-10	-10	-10	-10				
5 Uitvoeringsgeld ondermijning						-25	-25	-25	-25				
5 Formatie: casusregie (1 fte)	1,00					-96	-96	-96	-96				
5 Implementatie AVE-methodiek procesmanager	1,00					-109	-109	-109	-109				
5 Implementatie Wams						-30							
5 Formatie: zorgwoningen (0,2 fte)	0,20						-22	-22	-22				

⁶ Wams staat voor Wet aanpak meervoudig problematiek sociaal domein

5.6. Versterken inclusieve samenleving

5.6.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

We streven naar een inclusieve gemeente. Inclusief betekent dat alle inwoners kunnen meedoen en worden gerespecteerd. Iedereen in de samenleving is voor ons even waardevol, we bieden geen ruimte aan discriminatie of buitensluiting. We willen dat alle inwoners de vrijheid en veiligheid voelen om zichzelf te zijn.

De maatschappij verandert door landelijke en globale ontwikkelingen. De doordecentralisatie beschermd wonen en de asielinstroom zijn daar voorbeelden van. Door deze ontwikkelingen neemt de diversiteit in buurten en wijken, maar ook in andere sociale structuren toe.

5.6.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

Het bestaande beleid binnen de strategische opgave 'Versterken inclusieve samenleving' sluit aan bij de Koers van Kampen 2040. In de Koers zien we teksten die aansluiten bij beleid van uw raad, ons college en de ambtelijke organisatie. Er is op dit moment in ieder geval geen sprake van conflicterende teksten met het bestaande beleid. In afstemming met de raad zal wel meer aandacht worden gevraagd voor inclusiviteit en ontheemden.

5.6.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 konden we de ambities realiseren vanuit bestaande middelen.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het uitwerken van de aanpak 'werkkansen ontheemden' (naar aanleiding van de motie die uw raad bij de Perspectiefnota 2024 heeft aangenomen).

5.6.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave kunnen we onze ambities in 2025 realiseren vanuit bestaande middelen.

5.6.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Er zijn geen aanvullende middelen benodigd. De ambities voor 2025 kunnen we realiseren vanuit bestaande middelen.

5.7. Vitale cultuur

5.7.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Kunst, cultuur en erfgoed geven Kampen kleur. Ze bepalen voor een groot deel de identiteit van de gemeente.

Een robuuste en vitale culturele sector heeft een belangrijke sociale, economische en intrinsieke waarde voor de gemeente Kampen. Cultuur is een vestigingsfactor, verbindt en draagt bij aan welbevinden. Daarnaast zorgen kunst, cultuur en erfgoed voor creativiteit en innovatiekracht in de samenleving.

Erfgoed verbindt de gemeente Kampen met het verleden, geeft identiteit en vormt het fundament voor ontwikkeling. We investeren daarom in de toekomstwaarde van monumenten en erfgoed.

5.7.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

De Koers ambieert reuring in de stad: 'Kampen is een levendige gemeenschap met in de binnenstad cultuur, horeca en evenementen voor inwoners en bezoekers'. Kampen erkent het belang van cultuur voor toerisme, recreatie én het welzijn van haar inwoners. Cultuur wordt daarnaast gezien als een belangrijk middel om de sociale samenhang en de verbinding tussen groepen inwoners te bevorderen en verschillen te overbruggen. Cultuur draagt bij aan de versteviging van de sociale basis. Daarnaast is cultuur een trekker voor de gemeente Kampen, waar creatieve mensen, bedrijven en organisaties een plek in Kampen hebben.

Cultuur en ons erfgoed vertelt het verhaal van de gemeente Kampen. Hiermee willen we meer bezoekers naar de stad trekken en iedereen welkom heten. Daarnaast is het belangrijk dat dit behouden blijft voor de toekomstige generaties. Dit sluit aan bij de waarde 'doorgeven', zoals deze in de Koers is opgenomen.

5.7.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Het aanlichten van monumentale panden;
- Het aanpassen van de ventilatie van Quintus centrum voor kunsteducatie;
- E-depot Stadsarchief;
- Behoud van de monumentale Bovenkerk;
- Stadsarchief; onderzoek Joodse ingezetenen;
- Het herinrichten en nieuwe website Stedelijk Museum;
- IJsselbiënnale.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het opnemen van de archief-, foto- en bibliotheekcollectie van het Walkate Archief in de collectie van het Stadsarchief en (een deel van) de kunstcollectie in de collectie van het Stedelijk Museum;
- Het instellen van een werkbudget Cultuur gefinancierd vanuit het Kamper Ontwikkelfonds;
- Het opstellen van een Cultuurnota 2024-2028 van en voor inwoners;
- Het aanstellen van een beleidsadviseur Erfgoed en verduurzaming monumenten.

5.7.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Werkbudget cultuur

Met het werkbudget cultuur kunnen we adequaat en tijdig inspringen op de vele culturele initiatieven die in onze gemeente worden ontplooid. In de Programmabegroting 2024 is vanuit het MIK budget beschikbaar gesteld voor het werkbudget cultuur (zie ook hoofdstuk 5). Inmiddels is ook de regeling hiervoor vastgesteld, als onderdeel van het cultuurfonds. Het werkbudget voeren we uit voor een proefperiode van drie jaar. Door een omissie in het proces is dit werkbudget echter alleen voor 2024 verwerkt in de begroting. Het budget voor 2025 en 2026 moet hierdoor alsnog verwerkt worden. De inzet kan vanuit het MIK gefinancierd worden.

Talentedontwikkeling 'VAKTOR'

VAKTOR ontwikkelt talent van creatieve makers op het gebied van dans, zang en drama in de regio Zwolle. Ze ondersteunen de ontwikkeling van vakmanschap en bieden een springplank naar blijvend succes. De activiteiten van VAKTOR worden bekostigd door 21 gemeenten en de provincie Overijssel. De overeengekomen bijdragen en subsidie van de provincie eindigen in 2024. Er moet voor komende periode een regeling worden overeengekomen waarbij gemeenten naar evenredigheid bijdragen. Ook de komende twee jaar willen we regionaal creatief talent blijven ontwikkelen tot professionele makers. Daarna heroverwegen we onze deelname. We financieren onze deelname aan VAKTOR vanuit het werkbudget cultuur.

Terugkeer en onderkomen IJsselkogge

Uw raad heeft besloten de IJsselkogge terug te laten keren naar Kampen. Op dit moment worden twee scenario's uitgewerkt rondom locatiekeuze van het onderkomen voor de IJsselkogge. In juli leggen we hierover een voorstel ter besluitvorming aan uw raad voor. Uw besluit verwerken we vervolgens in de Programmabegroting 2025.

In uw vergadering van 13 juli 2023 heeft uw raad aangegeven dat er nog een keuze moet worden gemaakt tussen de locaties Koggewerf en de Van Gend & Loos loods bij het NS Station. Als uw raad locatie Koggewerf (Havenweg 5) kiest, maken Havenweg 3 en 5 onderdeel uit van het totale plan voor expositie van de IJsselkogge. Als u kiest voor de Van Gend & Loos loods bij het NS Station, blijft er een opgave voor Havenweg 3 en 5.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Structurele bijdrage exploitatie Bovenkerk

Na een gezamenlijke lobby zijn er middelen voor de restauratie van de Bovenkerk. De restauratie is gestart. Er moet nu verder gekeken worden naar de toekomst. Het behoud en benutten van de Bovenkerk zijn even belangrijk in deze opgave. Er is een gezonde exploitatie nodig om de Bovenkerk te kunnen behouden. De stichting Bovenkerk heeft een masterplan laten opstellen en wil zich inzetten om de Bovenkerk tot een open en gastvrije plek te maken waar inwoners, bezoekers, toeristen en concertbezoekers graag komen.

Voor een gezonde exploitatie is een professionele organisatie onmisbaar. Een structurele bijdrage geeft de Stichting Bovenkerk zekerheid op het gebied van organisatieslagkracht. Het is haalbaar om een professioneel team op te zetten in 2025. We mogen aannemen dat een goede programmering en pr en marketing bijdragen aan een verbeterde exploitatiebegroting, waardoor onze bijdrage kan aflopen. Een structurele bijdrage blijft van belang om de continuïteit en slagkracht van de stichting Bovenkerk te waarborgen.

In samenwerking met andere programma's op het gebied van citymarketing, cultuur en vrije tijd bevorderen we hiermee ook de lokale economie. Een open en gastvrije Bovenkerk vergroot de aantrekkelijkheid om in het centrum te verblijven en geeft daarmee een impuls aan de stedelijke economie. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om deze investering te financieren.

Cultuurnota 2025 - 2029

Cultuur is van ons allemaal. We vinden het belangrijk dat elke inwoner hiervan kan genieten én er ook gebruik van kan maken. In de aanstaande cultuurnota 2025-2029 zetten we hiervoor de lijnen uit. De cultuurnota stellen we met en voor onze inwoners op. We vinden het belangrijk dat hun behoeften en de waarden van cultuur in de cultuurnota doorklinken. Om dit beleid vorm te geven, gaan we daarom breed het gesprek aan. We leggen hierbij nadrukkelijk de verbinding met economie, toerisme, sociaal domein, onderwijs en het vestigingsklimaat van Kampen naar de toekomst. De uitkomsten van dit gesprek worden in het tweede kwartaal aan uw raad voorgelegd, zodat u een richting en ambitie kunt bepalen. Hierna werken we de ambitie in samenhang met de aangrenzende beleidsterreinen uit. De kosten van dit beleid brengen we dan ook in beeld.

Archeologisch depotbeheerder

Voor archeologie zijn twee medewerkers actief. Dit is niet toereikend om te voldoen aan de wens uit de samenleving om de collectie toegankelijk te maken en informatie daarover te verkrijgen. Het is daarom gewenst om de formatie bij archeologie uit te breiden. Met deze uitbreiding kan het verhaal van Kampen worden uitgedragen, bij onder andere bezoek van scholen aan het depot of verzoeken om informatie.

5.7.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën	FTE	Investerings				Lasten				Baten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
7 Vitale cultuur	0,00	-	-	1.945	-	-100	-100	-	-123	100	100	-	-
Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
7 Werkbudget cultuur						-100	-100		-				
7 Werkbudget cultuur (Cultuurfonds Kampen) dekking MIK/KOF									-	100	100		
7 Terugkeer IJsselkogge				945					-68				
7 Talentontwikkeling VAKTOR						-17	-17						
7 Talentontwikkeling VAKTOR dekking uit cultuur						17	17						
7 Onderkomen IJsselkogge				1.000					-55				
7 Vitale cultuur	0,50	-	-	1.100	-	-70	-70	-45	-116	-	-	-	-
Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
7 Ontwikkeling lokale omroep						pm	pm	pm	pm				
7 Ontwikkeling bibliotheek Kampen						pm	pm	pm	pm				
7 Structurele bijdrage Exploitatie Bovenkerk						pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
7 Cultuurnota 2025-2029						-25	-25	-	-				
7 Restauratie Havenweg 3 en 5				1.100					-71				
7 Archeologisch deponhouder	0,50					-45	-45	-45	-45				

5.8. Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen

5.8.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

De gemeente Kampen heeft een forse woningbouwopgave. Die opgave gaat over meer dan alleen bouwen. De groei gaat hand in hand met een kwaliteitsimpuls die de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van wijken, dorpen en kernen vergroot. We werken aan een vitale gemeenschap waar plek is voor iedereen en waar ontmoeting, buurtbetrokkenheid en gezondheid worden gestimuleerd.

5.8.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

In de Koers is opgenomen dat Kampen een bijdrage levert aan het beëindigen van de wooncrisis. Kampen speelt hier de komende jaren een belangrijke rol in door de ontwikkeling van Reevedelta. Naast de ontwikkeling van Reevedelta zetten we als gemeente in op kleinschalige uitbreiding. Dit sluit aan bij de wens van de raad. Concrete locaties moeten hiervoor, in samenspraak met de raad, worden uitgewerkt. Woningbouw gaat hand in hand met de (sociale) voorzieningen in een wijk en daarmee het verbeteren van de kwaliteit van de leefbaarheid in de wijken. Aan de hand van een wijkgerichte aanpak kijken we per wijk wat we kunnen doen om de samenhang en de leefbaarheid te vergroten. Kampen kent in 2040 gemengde wijken, waar mensen met verschillende inkomens en achtergronden elkaars burens zijn. Dit sluit aan bij de ambities in de Koers.

5.8.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Capaciteit inwonersbetrokkenheid;
- Opstellen gemeentelijk woonwageng- en standplaatsenbeleid;
- Versnelling woningbouw;
- Uitvoeringsprogramma gebiedsvisie Brunnepe;
- Uitvoeringsprogramma Op weg naar de nieuwe Omgevingswet;
- Schans Buitenwacht.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het continueren van de inzet op inwonerbetrokkenheid;
- Het onderzoeken hoe we wijkvisies vorm kunnen geven, waarbij samen met inwoners en betrokken organisaties per wijk of kern de kansen en uitdagingen in beeld kunnen worden gebracht;
- Het opstellen van een gebiedsvisie 's-Heerenbroek;
- Het inrichten van een programmaorganisatie voor Flevowijk en uitvoering geven aan de groene en gezonde Flevowijk;
- Onderwijshuisvesting: integraal huisvestingsplan onderwijs en uitbreiden formatie vanwege uitbreiding Reeve en grote opgaven bestaande scholen (deels strategische investeringsagenda);
- Het opstellen van de Omgevingsvisie 2.0 in samenspraak met inwoners;
- Versnelling woningbouw en gebiedsontwikkeling:
 - o Het voorbereiden van (besluitvorming over) de gebiedsontwikkeling Reevedelta;
 - o Het versterken van de programmaorganisatie om de versnellingsopgave met focus en aandacht op te kunnen pakken (met capaciteit en een aanjaagbudget);
 - o Het aanstellen van een tijdelijke beleidsregisseur Welzijn en Gezondheid voor het ontwikkelen van maatschappelijke voorzieningen in Reevedelta;

- Het actief zoeken en aanjagen van andere kleinschalige (binnenstedelijke) ontwikkelingen, zoals flexwonen, uitbreiding van woonwagendplaatsen en de mogelijke ontwikkeling van het Bovenhavenkwartier.

5.8.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Versnelling woningbouw: gebiedsontwikkeling Reevedelta

Het gebied Reevedelta, waar 3.600 woningen, school- en sportvoorzieningen, infrastructuur, mobiliteitshub en groene gebieden moeten komen, is nog volop in ontwikkeling. De definitieve gebiedsvisie hebben wij in april ter besluitvorming aan uw raad aangeboden. Het actualiseren van het programmaplan, de investeringsagenda en besluitvorming over de grondexploitaties en overeenkomsten hebben we eind 2024 voorzien.

In het kader van de gebiedsontwikkeling Reevedelta gaat het om:

a) Voorbereidingskredieten GREX Reevedelta Oost en West

We willen de gebiedsontwikkeling Reevedelta verder door ontwikkelen en financieel optimaliseren. Dit vraagt een aanvulling op de reeds beschikbaar gestelde voorbereidingskredieten Reevedelta Oost en West. Het betreft een eenmalige investering in 2025.

b) Sanering terrein rondom Palland – Reevedelta Oost

De sanering van het terrein rondom Palland moet plaats vinden van door gemeente in te brengen gronden in Reevedelta Oost. Om voortgang te kunnen maken, moeten we deze gronden in 2025 saneren. De eenmalige lasten die deze sanering met zich meebrengt, kunnen we financieren uit de reserve bouwgrond.

c) No regret' investeringsmaatregelen Reevedelta

De investeringen op langere termijn (vanaf 2026) waarover uw raad nog moet besluiten, zijn in de strategische investeringsagenda opgenomen. Alleen investeringen die versneld van Reevedelta ook tot ontwikkeling moeten komen, hebben we nu verwerkt. Het gaat om:

1. fietstunnel Europa-allee (*en subsidie BDO*),
2. sportcampus: verplaatsing hockey (verwerkt bij strategische opgave 3).

d) Onderzoeks- en plankosten investeringsagenda

Voor het verdere onderzoek en uitwerking van de overige investeringsprojecten maken we in 2025 kosten om te voorkomen dat dit geheel stil valt. Hier hebben we een voorbereidingsbudget voor opgenomen.

Versnelling woningbouw: kleinschalige in- en uitbreidingen in diverse kernen

Diverse binnenstedelijke ontwikkelingen en uitbreidingen bij kernen zijn gestart of gaan starten en vragen om (aanvullende) planbegeleidingsbudgetten dan wel voorbereidingskredieten vooruitlopend op nog te openen grondexploitaties. Het betreft locatie Zenegroen (Kampen), Drostenerf (IJsselmuiden), uitbreiding 's Heerenbroek, Grafhorst en Bovenhavenkwartier.

In de tabel benodigde financiën staat dit voornemen benoemd als voorbereiding en begeleiding woningbouwprojecten.

In het kader van kleinschalige in- en uitbreidingen gaat het daarnaast om:

a) Woonwagenstandplaatsen Schansdijk

De voorbereidingen voor het ontwikkelen van de locatie Schansdijk voor het realiseren van 24 woonwagenstandplaatsen zijn gestart. De ontwikkeling van deze grotere locatie heeft geen sluitende businesscase, voornamelijk omdat er geen grondopbrengsten zijn en omdat enkele huidige functies verplaatst moeten worden. We hebben definitieve besluitvorming door uw raad over dit project voorzien in het derde kwartaal.

b) Vrijspelen locatie hondenvereniging ten behoeve van de Bakkerij

Voor de ontwikkeling van woningbouwlocatie de Bakkerij is het wenselijk dat de Kringgroep IJsselmuiden (hondenvereniging) haar activiteiten op de huidige locatie stopt. De grond is eigendom van gemeente en het pand is eigendom van de vereniging. Voor het opkopen van het pand tegen taxatiewaarde hebben we budget nodig. Vermoedelijk wordt het pand gesloopt. Daarom hebben we geen afschrijvingstermijn opgenomen. Aan het vrijspelen van deze locatie zijn mogelijk baten verbonden.

c) Versnellen sociale woningbouw Reevedelta (flexwonen)

We willen versneld 120 sociale huurwoningen realiseren. Hiervan worden 24 via flexwoningen gerealiseerd aan de Buitenbroeksweg. De resterende 96 woningen zijn voorzien binnen Reevedelta West en Oost. De vertragingen in de onderhandelingen hebben ook zijn weerslag op het versneld ontwikkelen van de sociale huurwoningen waardoor budgetten doorschuiven van 2024 naar 2025 en mogelijk ook 2026.

Faciliteren versnelling woningbouw: Fonds/bestemmingsreserve aanjagen woningbouw

We willen een fonds/bestemmingsreserve oprichten waaruit we diverse activiteiten ten behoeve van het aanjagen van de woningbouw kunnen financieren. Het gaat hierbij onder andere om:

- rentelasten ten behoeve van strategische grondaankopen,
- faciliteren van actieve grondpolitiek (WVG's),
- haalbaarheidsonderzoeken nieuwe kansrijke locaties,
- dekking van onrendabele top binnen een grondexploitatie.

Met het voornemen tot het inrichten van een fonds kan het in de Programmabegroting 2024 opgenomen aanjaagbudget per jaar vervallen.

Urgente projecten onderwijshuisvesting

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende adequate huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs, inclusief het speciaal onderwijs. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhouden en exploiteren van schoolgebouwen. Om grip te krijgen op de opgave voor onderwijshuisvesting stellen we momenteel met alle betrokken schoolbesturen een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) op. Het vigerende Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) dateert van 2019 en is aan herziening toe.

In het IHP worden de uitgangssituatie, ontwikkelingen, ambitie, beleidskaders, maatregelen, fasering en een investeringsplan opgenomen. Het IHP vormt een kompas voor onderwijshuisvesting de komende jaren. In januari heeft uw raad zijn opinie uit kunnen spreken over de ambities en kaders en in oktober leggen we u het IHP ter besluitvorming voor.

Sinds 2019 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die leiden tot urgente kwesties op het gebied van onderwijshuisvesting. Deze urgente projecten betrekken we in deze Perspectiefnota. Het gaat hierbij om:

- tijdelijke huisvesting Reevedelta West,
- vervangende nieuwbouw VSO De Spanker (*plus aframes boekwaarde Hoefblad 9*),
- aanpassing gebouw voor ISK (Internationale Schakelklas),
- aanpassing gebouw voor NT2,
- aanpassen spelzaal Ichthus College ten behoeve van bewegingsonderwijs primair onderwijs.

Voor de tijdelijke huisvesting Reevedelta West gaan we op basis van eerdere besluitvorming uit van realisatie in 2027. De realisatiedatum wordt mogelijk vervroegd naar 2026. Op dit moment voeren we hierover gesprekken met betrokken schoolbesturen. Wanneer de realisatiedatum moet worden vervroegd, leggen we dit met het IHP ter besluitvorming aan uw raad voor.

Gebiedsontwikkeling Hagenbroek

De gemeente heeft in dit gebied WVG⁷ gevestigd. In het gebied kunnen we diverse gemeentelijke opgaven realiseren zoals woningbouw, herplantplicht bomen, huisvesting scholen. In 2024 stellen we ten behoeve van de WVG een gebiedsvisie op. Gezien de kansen die het gebied heeft, is het te verwachten dat we aansluitend direct doorpakken op de ontwikkeling van het gebied. Daarnaast passen we de gebiedsvisie na besluitvorming in 2025 in de Omgevingsvisie 2.0 in. Er is geen financiële ruimte in andere budgetten om door te kunnen pakken op de gebiedsontwikkeling.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Opstellen van wijk/kernprofielen

Eén van onze ambities betreft het opstellen van wijk/kernprofielen voor alle wijken en kernen in onze gemeente. In een wijk/kernprofiel staat tenminste informatie over de domeinen fysiek, veiligheid, gezondheid en sociaal. Het is een kwalitatief en kwantitatief profiel over de stand van zaken en ambities van een dorp, kern of wijk. Dit profiel dient als onderlegger en basis voor het ontwikkelen van bijvoorbeeld een ambitieplan, visie of wijkaanpak en geeft richting aan (meer) wijkgerichte inzet vanuit het sociaal domein.

Voor een aantal wijken en kernen hebben we al een visie opgesteld of is deze in ontwikkeling. In 2024 maken we een overzicht van deze reeds opgestelde wijkplannen en visies. Ook bekijken we óf en wat er nodig is om te komen tot een vergelijkbaar profiel per wijk of kern, waarbij we in ieder geval de kwantitatieve gegevens toevoegen. In 2025 en 2026 willen we de inzet continueren en stellen we (participatief) een kernprofiel op voor de kernen en wijken waar dit nog niet voor is uitgevoerd. We zetten hierbij externe kennis en expertise in om dit participatieve proces te begeleiden en een eenduidige werkwijze in onze gemeente Kampen te ontwikkelen.

⁷ WVG staat voor Wet Voorkeursrecht Gemeenten

Uitvoering woonzorgvisie en netwerk WWZ038

Voortvloeiend uit de voorbereidingen van de doordecentralisatie Beschermd Wonen en bredere ontwikkelingen op het programma WOZO (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen) heeft uw raad in 2022 de woonzorgvisie vastgesteld. In de woonzorgvisie is de toekomstige woonbehoefte van inwoners met een zorgvraag in beeld gebracht en de noodzaak voor passend aanbod. Inmiddels is uw raad ook geïnformeerd over de uitvoeringsagenda woonzorgvisie. De taken die hiermee gepaard gaan, zijn in de afgelopen jaren uitgevoerd met incidentele middelen. Er is structureel capaciteit nodig om invulling te geven aan de uitvoering van de woonzorgvisie en het netwerk WWZ038⁸. Deze functie kunnen we financieren vanuit het budget Beschermd wonen.

In de tabel benodigde financiën staat dit voornemen benoemd als formatie wonen en zorg.

Facilitering versnelling woningbouw: programma-organisatie

De programma-organisatie voor de versnellingsopgave is opgericht. Met het versterken van de programma-organisatie kunnen we de versnellingsopgave met focus en aandacht realiseren. In 2025 vindt een eerste stap in afschaling plaats en in 2026 een tweede stap.

5.8.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën	FTE	Investerings				Lasten				Baten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen	0,00	7.566	2.103	11.585	-	-3.535	-63	-490	-855	2.420	24	24	24
Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
Reevedelta: Voorbereidingskrediet Oost en West		900											
Sanering gronden Palland-Reevedelta oost						-1.250				1.250			
Fietsverbinding Europa-Allee				7.000					-310				
Fietswaaier Europa-Allee subsidie BDO				-2.000									
Onderzoek en plankosten investeringsagenda		1.000											
Voorbereiding en begeleiding woningbouwprojecten		380				-125							
Woonwagens Schansdijk		3.886				-75	-241	-244	-247		24	24	24
Bakkerij- uitplaatsing hondenvereniging						-65							
Versnellen sociale woningbouw (flexwonen)						-1.170							
Versnellen sociale woningbouw (flexwonen) Bestemmingsreserve											750		
Versnellen sociale woningbouw (flexwoningen) RFA-subsidie												420	
Fonds bestemmingsreserve aanjagen woningbouw						-1.000							
Aanjaagbudget woningbouw (niet meer nodig)						250	250	250	250				
Scholenbouw Reevedelta West 1: tijdelijke huisvesting 2 scholen			2.103										
Vervangende nieuwbouw VSO		400		6.585									
Aframen boekwaarde Hoeffblad 9								-425					
ISK Almere college aanpassen schoolgebouw		750					-18	-18	-17				
Ichtuscollege aanpassen spelzaal t.b.v. bewegingsonderwijs BO		250					-54	-53	-52				
Gebiedsontwikkeling Hagerbroek						-100							
Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen		680	-	6.726	-	-159	-201	-152	-413	-	-	-	-
Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
voorbereiding permanente huisvesting				800									
1. Inrichting ruimte voor buitengymnastiek		350					-24	-25	-24				
2. vergoeding voor gebruik perceel grond voor tijd. Huisv.										pm	pm	pm	pm
Nieuwbouw 2 scholen permanent (uitbreiding inrichting)		80					-6	-6	-6				
Scholenbouw Reevedelta Oost													
Grondaankoop school													
Sportthal op sportcampus				5.258									-247
Grondaankoop sportthal				668									-15
Centraliseren onderwijs aan nieuwkomers		250					-12	-12	-12				
Formatie : wonenzorg (1 fte)	1,00					-109	-109	-109	-109				
Opstellen wijk/kernprofielen						-50	-50						

⁸ WWZ038 staat voor Wonen Welzijn en Zorg 038

5.9. Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie

5.9.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Om evenwichtig kunnen groeien, is – naast de stijging van het aantal inwoners – de toename van het aantal arbeidsplaatsen van belang. Daarom zetten we in op een gunstig ondernemings- en vestigingsklimaat voor bedrijven. We willen de benodigde ontwikkeling van de arbeidsmarkt bevorderen. Dit doen we onder meer door onderwijs en arbeidsmarkt beter met elkaar te verbinden.

We zetten in op economisch duurzame bedrijvigheid en een circulaire economie. Dit vraagt om aandacht voor diverse transitie, maar ook om rolneming van ondernemers(verenigingen), vastgoedeigenaren, leveranciers én de gemeente. We bestendigen daarnaast onze keuze voor de vrijetijdseconomie als economisch speerpunt en realiseren ons dat het verstandig is om via een nieuwe economische agenda meer focus aan te brengen in het economische beleid.

5.9.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

In de Koers is 'ruimte en economie' een belangrijk thema. Het uitgangspunt in de Koers is dat Kampen in 2040 een woon- én werkgemeente wil zijn, met een moderne en duurzame economie en een duidelijke rol binnen de Regio Zwolle. De hierin opgenomen opgaven sluiten grotendeels aan bij het bestaande beleid. De insteek van de Koers is nadrukkelijk het zoeken van ruimte op de bestaande bedrijventerreinen en samenwerken in de regio. Het coalitieakkoord spreekt over het ontwikkelen van nieuwe werklocaties voor lokale bedrijven op korte termijn. Ook is afgesproken om nut en noodzaak van een nieuwe haven nader te onderzoeken. Hier is wel sprake van een conflict, waarbij in onze ogen het ambitieniveau van de Koers lager lijkt te liggen dan de ambities die in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Bij het opstellen van de Lokale Economische Agenda gaan wij dan ook graag met uw raad het gesprek aan om de ambities te concretiseren.

5.9.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave al ingezet op:

- Evenementenbeleid;
- Capaciteit beleidsmedewerker vrijetijdseconomie;
- Kwaliteitsinvestering routenetwerken;
- Actualiseren economisch beleid (visie, agenda, circulaire economie);
- Business lidmaatschap & samenwerking regio Zwolle United;
- Verbeteren ondernemersdienstverlening;
- Onderzoek IJsselkogge;
- Zwemlocaties Seveningen Zuiderwaardkolk, Bosjessteeg.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Met een programmatische aanpak inzetten op meer sturing en samenhang tussen alle opgaven binnen economie;
- Het opstellen van een lokale economische agenda en visie;
- Het verkennen van nieuwe werklocaties;
- Bijdragen aan de duurzaamheidsambities en het toekomstbestendig maken van de havensamenwerking Port of Zwolle;
- Het continueren van tijdelijke uitbreiding voor strategische beleidscapaciteit Economie;
- Het uitbreiden van de inzet van de erfcoach;
- Het versterken van het toeristisch-recreatief aanbod met ommetjes en recreatieve routes;

- Het instellen van een transitiefonds (strategische investeringsagenda).

5.9.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Ontwikkelen (nieuwe) werklocaties

We leggen uw raad in 2024 een voorstel ter besluitvorming voor met betrekking tot het ontwikkelen van (nieuwe)werklocaties. Voor het vervolg zijn dan middelen nodig, zoals voor nadere planologische onderzoeken en procedurekosten. Bij positieve besluitvorming is ook een voorbereidingskrediet nodig voor een omgevingsplan en mogelijk OER-onderzoek.

Werkbudget programma Economie

Om vanuit de integraliteit van de programmatische aanpak een aantal zaken uit te kunnen voeren, hebben we een werkbudget nodig. Dit werkbudget is bedoeld voor onder andere kosten die samenhangen met het Sociaal Economisch Beraad en het actualiseren van de economische visie. Ook worden jaarlijks verschillende onderzoeken uitgevoerd, zoals de economische monitor (I&O), vrijetijdseconomie.

Ontwikkelen en uitvoering geven aan het programma Economie

In de Programmabegroting 2024 zijn voor 2024 en 2025 middelen beschikbaar gesteld voor een programmatische aanpak op het gebied van economie. Een programmatische en integrale aanpak is nodig gezien de trends, ontwikkelingen en langdurige opgaven op het gebied van economie. De incidenteel toegekende middelen zijn onvoldoende om de stevige opgave die voorligt met daadkracht en lange termijnvisie op te kunnen pakken. De opgave vraagt om een langjarige financiële impuls, zodat de doelen met betrekking tot economie gerealiseerd kunnen worden. Ons college kiest hierbij voor inzet op vaste formatie, zodat er vanuit een vast, stevig en consistent team de komende jaren kan worden gewerkt aan een toekomstbestendige en duurzame economie, samen met de externe partners.

Dit voornemen bestaat in de tabel benodigde financiën uit formatie programmamanager, strategisch beleidsmedewerker en programmasecretaris.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Ontwikkelfonds Transitie Economie

In de strategische investeringsagenda bij de Programmabegroting 2024 hebben we een transitiefonds economie opgenomen. Dit fonds hebben we nodig om dynamisch in te kunnen spelen op trends en ontwikkelingen. Voor het fonds denken we momenteel aan de volgende doelen:

- het stimuleren van verandervermogen transitie MKB bedrijven,
- de circulaire havenontwikkeling Zuiderzeehaven Kampen,
- de verdieping van de havens in Kampen,
- de clean Energy hub Zuiderzeehaven Kampen,
- het slimmer benutten bestaande werklocaties (waaronder havens).

Een en ander is mede afhankelijk van de wijze waarop we hiervoor de samenwerking met belangrijke stakeholders organiseren en koppelkansen met andere duurzaamheidsprojecten en subsidies. Het ontwikkelfonds is een cofinancieringsbron. In verband hiermee doen wij in hoofdstuk 5 het voorstel om een substantieel deel vanuit het MIK te reserveren voor het ontwikkelfonds transitie economie.

Aanleg aanmeerlocaties

De ligging van onze gemeente aan het water biedt kansen, bijvoorbeeld door meer aanmeerlocaties in of nabij onze binnenstad te realiseren, zodat passanten een bezoek kunnen brengen aan de binnenstad. Aan uw raad is toegezegd onderzoek te doen naar de mogelijkheden. Hieruit blijkt dat niet al onze gewenste locaties mogelijk blijken op basis van veiligheid en wetgeving. Twee locaties worden nog nader verkend. De aanleg aanmeerlocaties is dus nog in de planvormingsfase. We verwachten de aanmeerlocaties te kunnen realiseren in 2025 en af te ronden in 2026.

Aanleg langparkeerplaatsen vrachtwagens en e-oplaadfaciliteit

We willen voorzieningen realiseren voor langparkeerplaatsen voor vrachtwagens en een laadvoorziening. De locatie is gelegen op het Melmerpark (Eastmanstraat) waar in de directe nabijheid een 110kV onderstation aanwezig is. Hierdoor kunnen we betrekkelijk eenvoudig de laadvoorziening realiseren. Na planvorming willen wij in 2025 overgaan tot uitvoering van het plan.

5.9.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën		FTE	Investerings				Lasten				Baten			
			2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
9	Werken aan toekomstig bestendige en duurzame economie	2,50	-	-	-	-	-311	-513	-413	-338	50	50	50	50
	Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
9	Ontwikkelen van nieuwe werklocaties						-100	-100		-				
9	Werkbudget programma Binnenstad		-	-	-	-	-50	-50	-50	-50	50	50	50	50
9	Formatie: programmamanager 50% binnenstad	0,50						-80	-80	-80				
9	: strategisch beleidsmedewerker economie (1 fte)	1,00						-122	-122	-122				
9	programmasecretaris economie	1,00						-86	-86	-86				
9	Budget programma economie							-75	-75	-75				
9	Werken aan toekomstig bestendige en duurzame economie		1.319	300	-	-	-	-102	-122	-120	-	-	-	-
	Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
9	Ontwikkelfonds transitie MIK						pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
9	Aanleg aanmeerlocaties			300					-22	-21				
9	aanleggen langparkeerplaats en ambtelijke inzet		983					-61	-60	-59				
9	Aanleggen E-oplaadfaciliteit		336					-41	-40	-40				

5.10. Werken aan een bereikbare stad

5.10.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

We vinden het belangrijk dat de gemeente Kampen goed en veilig bereikbaar is en blijft. We willen goede doorstroming van het verkeer op toegangswegen realiseren en daarmee zorgen voor een veilige verkeerssituatie.

We hebben de ambitie om de binnenstad van Kampen gastvrij en autoluw te maken. Binnen de bestaande stad geven we prioriteit aan duurzame vormen van vervoer. Dit vraagt om het stimuleren en faciliteren van een andere wijze van mobiliteit. Hierbij is het STOMP-principe leidend. We zetten in op het verstevigen van mobiliteitshubs en spelen in op elektrificatie en verduurzaming.

5.10.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

In het Kampen van 2040 zijn goede loop- en fietsroutes, trein- en busverbindingen, de auto en nieuwe vervoersvormen en -voorzieningen allemaal nodig om Kampen veilig bereikbaar te houden. Daarbij hebben gezonde vormen van vervoer prioriteit (STOMP-principe⁹). Met het bestaande beleid, bijvoorbeeld door het realiseren van een aantrekkelijke fietsroute naar de binnenstad sluiten we hierbij aan. Dit draagt bijvoorbeeld ook bij aan de brede welvaart en de opgave 'bereikbaarheid' uit de Koers.

5.10.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Fietsparkeren;
- Onkruidbestrijding op verharding;
- Verbeteren verkeersveiligheid;
- Rehabilitatie diverse voetpaden of wegen;
- Reconstructie Plasweg;
- Verkeersprojecten; aansluiting N760 gemeentelijke wegen;
- Uitbreiden parkeercapaciteit IJVV;
- Fietsschakel Reevediep.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het realiseren van extra parkeercapaciteit (strategische investeringsagenda);
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid als onderdeel van het Campusplan.

5.10.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

De volgende voornemens die bijdragen aan deze strategische opgave zijn onder een andere strategische opgave verwerkt in het financieel kader:

- de fietstunnel Europa-allee is verwerkt bij strategische opgave 8. Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen;
- de uitvoering van het parkeerplan is verwerkt bij strategische opgave 11. Toekomstbestendige en vitale Binnenstad.

⁹ STOMP staat voor Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a Service en de Privé auto.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Realisatie fietsstraat op de Beukenweg, vanaf Kastanjelaan tot Apeldoornsestraat, inclusief uitwerking ontwerpstudie realisatie fietsstraat aansluitend traject Apeldoornsestraat

Dit voornemen maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma van het Fietsplan dat uw raad in mei 2023 heeft vastgesteld.

Haalbaarheidsonderzoek realisatie veiligere fietsroute Kampen – Zalk, tot aan het gemaal

Bij de behandeling van het Fietsplan hebben wij u toegezegd om te onderzoeken of het wenselijk en/of (technisch) haalbaar is om een veiligere fietsroute aan te leggen tussen Zalk, De Zande en in het verlengde de stad Kampen. Op basis van een eerste verkenning blijkt dat de realisatie van een vrij liggend fietspad op of langs de Zalkerdijk wenselijk is, maar juridisch en verkeerstechnisch lastig inpasbaar is. De dijk maakt namelijk onderdeel uit van een Natura 2000 gebied. Aan de dijk grenzen woningen, zijwegen, inritten en andere obstakels. Ook speelt mee dat het waterschap van plan is om de Zalkerdijk in de periode 2040-2045 te verbreden, waardoor een deel van de weginfrastructuur mogelijk vernieuwd moet worden. Om tot een goede afweging te kunnen komen, is een uitgebreid haalbaarheidsonderzoek nodig naar de realisatie van de door Zalk gewenste veilige fietsverbinding langs de dijk tussen De Zande en Zalk, tot aan het gemaal.

Trajectonderhoud N760: Aanpak verkeersveiligheid kruispunten N760

Met de realisatie van het groot onderhoud en de aanpak van knelpunten op de kruispunten werken wij samen met de provincie aan een veiliger, aantrekkelijker en bereikbaarere N760.

Herinrichting busperrons en voorterrein station Kampen (onderdeel gebiedsontwikkeling Schans Buitenwacht)

In het ontwerpplan voor gebiedsontwikkeling Schans Buitenwacht is ook de herinrichting van de busperrons en het voorterrein van station Kampen voorzien. Als gevolg van sterke prijsstijgingen hebben we geen middelen om deze herinrichting te realiseren. Met toekenning van aanvullend budget kunnen we deze gebiedsontwikkeling alsnog afronden en beschikt het station over een aantrekkelijk voorplein en toegankelijker busperrons.

Herinrichting IJsselkade en De la Sablonièrekade, vanaf Stadsbrug tot Bovenhavenstraat in Kampen

Het doel van de herinrichting van het gedeelte van de IJsselkade en De la Sablonièrekade, vanaf de stadsbrug tot aan de Bovenhavenstraat, is het verbeteren van de verkeersveiligheid voor het (fiets)verkeer en de leefbaarheid voor aanwonenden. Daarnaast sluit dit project aan bij de opgaven uit het Parkeerplan voor de binnenstad en het doel te komen tot een gastvrijere en waar mogelijk autoluwere binnenstad. Ook sluit dit voornemen aan bij de plannen vanuit de ontwikkeling Boven Havenkwartier tot herinrichting van de Boven Havenstraat.

Dit voorjaar vindt er een brede verkeersstudie plaats naar de verkeerssituatie op het gedeelte van de N764, vanaf de Zwolseweg tot de Europa-Allee (omgeving Molenbrug), en de route door de stad via de Stadsbrug, IJsselkade, De la Sablonièrekade, Bovenhavenstraat en IJsseldijk. Het doel van de verkeersstudie is om voor beide situaties te komen tot een passend maatregelenpakket, voor zowel de korte als voor de langere termijn, waarbij we in eerste instantie onderzoeken of binnen bestaande beleidsuitgangspunten een oplossing kan worden gevonden voor het landbouwverkeer. Het onderzoek dient als beantwoording van de motie hierover en is input voor toekomstige herinrichtingstrajecten in de binnenstad, voor het op te stellen Mobiliteitsplan en voor het groot onderhoud dat in 2026 aan de Molenbrug plaatsvindt.

Realisatie verbetermaatregelen als onderdeel groot onderhoud Rijkswaterstaat en provincie aan Molenbrug/N764 (gepland: 2026 en 2027)

Uit het verkeersonderzoek voor het traject Molenbrug komen verbetervoorstellen voor de toekomstige inrichting en gebruik van de hoofdrijbaan en parallelweg, alsook de Molenbrug zelf. Een groot deel van de optimalisatiekosten worden door Rijkswaterstaat en de provincie gedragen. De verwachting is dat er echter ook vanuit de gemeente een bijdrage wordt verwacht. Omdat nog niet bekend is hoe hoog de mogelijke bijdrage wordt, hebben we dit nu als p.m. post opgevoerd.

Realisatie parkeervoorziening en een half kunstgrasveld voetbalvereniging Go Ahead Kampen

De parkeervoorziening van voetbalvereniging Go Ahead Kampen beschikt over te weinig capaciteit om de gebruikers en bezoekers van de vereniging te faciliteren. Bezoekers parkeren hun auto hierdoor veelvuldig langs de Buitenbroeksweg. Dit hindert het overig verkeer dat veelal lopend of op de fiets naar het sportterrein reist. Hierdoor ontstaat voor hen, alsook voor het doorgaand fietsverkeer, een onveilige situatie op de Buitenbroeksweg. De Buitenbroeksweg beschikt over een smalle rijbaan en minderdraagkrachtige bermen. De weg is daarmee – vooral tijdens natte perioden – minder geschikt als toegangsweg naar de huidige parkeervoorziening. De bodemgesteldheid van het veld grenzend aan Rolklaver en Buitenbroeksweg is daarnaast slecht, waardoor dit veld geregeld blank staat. Op verzoek van het bestuur van de voetbalvereniging is nu het voornemen de bestaande parkeerplaats alleen geschikt te maken voor fietsers en mindervaliden en het veld grenzend aan Rolklaver en Buitenbroeksweg voor de helft in te richten als parkeervoorziening, met een ontsluiting rechtstreeks op de Rolklaver. Ter compensatie voor het vervallen van een deel van het veld wordt gevraagd om op het sportterrein een half kunstgrasveld te realiseren aan de zijde van de N50. Het kwalitatief slechte natuurgras voetbalveld wordt door de aanleg van een half kunstgras voetbalveld verbeterd. De kosten hiervan zijn in de investering betrokken.

5.10.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën		FTE	Investerings				Lasten				Baten			
			2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
10	Werken aan een bereikbare stad	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
10	Werken aan een bereikbare stad	0,00	1.430	1.231	1.250	-	-30	-81	-166	-245	-	-	-	
	Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
10	Fietsstraat Beukenweg Kampen		40	281					-20	-19				
10	Haalbaarheidsonderzoek fietspad Zalk						-30			-				
10	N760 bijdrage aanpak veiligheid kruispunten									-				
10	Herinrichting voorplein en busperrons Kampen		1.300					-81	-80	-78				
10	Herinrichting IJsselkade (bs) en Sablonièrekade			75	1.250					-82				
10	Optimalisatie verkeersveiligheid traject M olenbrug						pm				pm			
10	Parkeervoorziening en kunstgrasveld W Go Ahead Kampen		90	875					-66	-66				

5.11. Toekomstbestendige en vitale binnenstad

5.11.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Onze binnenstad is een plek van en voor iedereen. De vitaliteit van onze binnenstad staat onder druk. Dit vraagt om een integraal toekomstbeeld en meer sturing en samenhang op en tussen alle opgaven. Zo kunnen we integraal werken aan de versterking van een toekomstbestendig, vitale en gastvrije binnenstad.

5.11.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

De Koers gaat uit van een toekomstbestendige en dynamische binnenstad, waar een mix van functies zoals winkels, horeca, cultuur en evenementen ervoor zorgen dat mensen elkaar - nu en in de toekomst - ontmoeten. Met de inzet van het programma Binnenstad en het uitvoeringsprogramma Transitie en Transformatie Binnenstad sluiten we aan het streefbeeld zoals in de Koers van Kampen is beschreven.

5.11.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Uitvoeringsprogramma Binnenstad, waaronder de projecten Nieuwe Markt, Vispoort en Botermarkt.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Met een programmatische aanpak inzetten op meer sturing en samenhang tussen alle opgaven in de binnenstad;
- Het continueren van het uitvoeringsprogramma Transitie en Transformatie Binnenstad;
- Het starten met de gebiedsontwikkeling 'Bij de Bovenkerk';
- Het uitvoeren van het parkeerplan inclusief dynamisch parkeersysteem en de vervanging van de pollers, inclusief actualisatie ontheffingenbeleid;
- Parkeervoorziening (strategische investeringsagenda).

5.11.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Uitvoering geven aan het programma Binnenstad

Sinds de komst van een programmamanager Binnenstad begin dit jaar werken we aan het opzetten van een breder programma Binnenstad. Met dit programma sturen we op de integraliteit van en samenhang tussen de ruimtelijk-economische ontwikkelingen, bereikbaarheid en leefbaarheid. Om meer slagkracht te organiseren of initiatieven aan te jagen of te versnellen heeft de programmamanager een werkbudget nodig. Uw raad heeft bij de belastingvisie aangegeven de opbrengsten vanuit precario een doelbestemming te geven ten gunste van de ontwikkelingen in de binnenstad. We stellen voor om het werkbudget vanuit deze middelen te financieren.

Uitvoering geven aan het Parkeerplan Binnenstad Kampen 2024

In januari heeft uw raad de Parkeernota binnenstad Kampen 2024 vastgesteld. In dit plan zien we een gebouwde parkeervoorziening op parkeermagneet Burgemeester Berghuisplein als eerste grote parkeerpopplossing voor het verplaatsen van parkeren uit de binnenstad naar de randen. Ook andere maatregelen staan benoemd in het Parkeerplan. We moeten nog onderzoeken hoe we de parkeermagneten vorm kunnen geven. Hiervoor is budget nodig. In een volgende Perspectiefnota verwerken we de investering in de parkeervoorziening in de binnenstad.

In de tabel benodigde financiën bestaat dit voornemen uit de regels parkeervoorziening binnenstad tot en met herinrichting Kennedylaan.

Herijking uitvoeringsprogramma Transitie en transformatie Binnenstad

We zijn voortvarend gestart met de uitvoering van het uitvoeringsprogramma voor transitie en transformatie binnenstad, met de projecten Nieuwe Markt, Botermarkt en gebiedsontwikkeling 'Bij de Bovenkerk'. De doorlooptijd is langer dan verwacht. Dit komt onder andere doordat we participatietrajecten moeten doorlopen, de vernieuwde subsidieaanvraag voor gebiedsontwikkeling 'Bij de Bovenkerk' en nadere onderzoeken op het gebied van archeologie en bodem. Door de langere doorlooptijd starten de werkzaamheden later en is een wijziging in het budget nodig.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Uitvoeren onderzoekopgave Burgel

Bij de begrotingsbehandeling in 2022 is door het toenmalige college toegezegd de beleefbaarheid van de Burgel te willen onderzoeken. Daarnaast werd er gewerkt aan een toekomstbeeld voor de binnenstad die als onderlegger dient voor een breed programma binnenstad. In het toekomstbeeld zijn de mogelijkheden voor de Burgel visueel vertaald en vervolgens verwerkt in een onderzoekopgave om te komen tot verschillende scenario's inclusief kostenraming. Gelet op de financiële situatie raden wij het onderzoeken van de beleefbaarheid van de Burgel af. Mede omdat er geen financiële middelen beschikbaar zijn om opvolging te kunnen geven aan het onderzoek.

5.11.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën		FTE	Investerings				Lasten				Baten			
			2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
11	Toekomstbestendige en vitale stad	1,00	2.922	8.270	-	-	-305	-278	-614	-1.040	50	50	50	50
	Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
11	Werkbudget programma Binnenstad						-50	-50	-50	-50	50	50	50	50
11	Parkeervoorziening Binnenstad		60	8.000					-482	-827				
11	Vorbereidingskosten parkeervoorziening Flevoweg/Hertenkamp							-60	-60	-				
11	Stallingsmogelijkheden fietsen bestaande magneten						-50							
11	Realisatie dynamisch verwijsysteem magneten		300					-37	-36	-35				
11	Exploitatie dynamische verwijsystemen							-30	-30	-30				
11	Monitoring en evaluatie						-25							
11	Verbeteren looproutes							-50						
11	Formatie: Capaciteit handhaving t.b.v. parkeren (1 fte)	1,00					-65	-65	-65	-65				
11	Communicatie en gedragsbeïnvloeding						-15	-10						
11	Stallingsmogelijkheden fietsen binnenstad uitbreidingen						-50	-50						
11	Stallingsmogelijkheden fietsen binnenstad verbeteren exploitatie						-50	-50						
11	Herinrichting Kennedylaan			270					-15	-15				
11	Herijking uitvoeringsprogramma Transitie en transformatie binnenstad		5.087					124	124	-18				
11	Herijking uitvoeringsprogramma Transitie en transformatie binnenstad		-2.525											
11	Toekomstbestendige en vitale stad		-	-	-	-	-165	-	-	-	-	-	-	-
	Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
11	Onderzoekopgave Burgel						-165							

5.12 Versnellen van verduurzaming

5.12.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Om de opwarming van de aarde tegen te gaan, moeten we de uitstoot van fossiele brandstoffen en het gebruik van eindige grondstoffen afbouwen. Door te investeren in klimaatneutraliteit, zorgen we voor een leefbare omgeving voor toekomstige generaties. We werken integraal aan opgaven om hernieuwbare energie op te wekken en richten onze bebouwde omgeving optimaal in op het gebruik daarvan.

5.12.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

De Koers maakt duurzaamheid en circulariteit onderdeel van ons DNA en geeft een duurzaam Kampen door aan volgende generaties. De gemeente stimuleert verduurzaming van de economie (onder andere circulair en energie), de woningmarkt en cultureel erfgoed.

5.12.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Het aanpassen van de ventilatie (gemeentelijk) vastgoed;
- Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed;
- Het uitbreiden van de capaciteit duurzaamheid;
- Duurzaamheid en klimaatadaptatie;

Energie- en warmtetransitie:

- Onderzoek warmte transitievisie: wijkaanpak;
- Aanpak energiearmoede;
- Onderzoek wind Kampen-Zuid;
- Bijdrage maatschappelijke energie initiatieven.

Circulariteit:

- Zwerfafvalvergoeding;
- Circulair Kampen;
- Kampen Plastic vrij.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed;

Energie- en warmtetransitie:

- Het onderzoeken van de mogelijkheden voor grootschalige opwek;
- Het opstellen van een bodemenergieplan;
- Het uitbreiden van de inzet en het ondersteuningsbudget wijkaanpak;
- Het verhogen van het budget maatschappelijke energie initiatieven;
- Het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed;
- Het opstellen van een gebiedsdekkend Soortenmanagementplan;
- Het investeren in de aanleg van extra laadpalen op parkeermagneten grenzend aan de binnenstad, ontmoetingsplekken in onze gemeente en de nog te realiseren vrachtwagenparkeerplaats RW50;
- De elektrificatie van het wagenpark en infrastructuur gemeentewerf.

Circulariteit:

- Het ondersteunen van bedrijven door voorlichting, stimulering en als gemeente het goede voorbeeld te geven;
- De inzet op Kampen plastic (afval) vrij door samen met het bedrijfsleven alternatieven voor verpakkingsmateriaal te onderzoeken.
- Het opstellen van grondstofpaspoorten, vooraf bij bestaande gebouwen om inzichtelijk te maken welke materialen vrij komen en weer hergebruikt kunnen worden.
- Het stimuleren en ondersteunen van lokale initiatieven op gebied van circulaire oplossingen in een wijk of straat.

5.12.4. Wat is er de komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Communicatieplan Warmtetransitie

In de Programmabegroting 2024 is opgenomen dat we een gemeentebrede communicatiecampagne over de warmtetransitie en wijkaanpak opzetten en uitvoeren. Het is nodig om het budget warmtetransitie te herzien, omdat we het communicatieplan kunnen financieren met CDOKE-middelen.

Lokaal energiebedrijf

In de Programmabegroting 2024 hebben we ook opgenomen dat we onderzoeken op welke wijze en in welke vorm een lokaal energiebedrijf kan worden opgericht. Dit energiebedrijf kunnen we mogelijk koppelen aan initiatieven van grootschalige opwek van duurzame energie zoals het warmtenet of windmolenprojecten.

Provinciaal en gemeentelijk beleid geven aan dat duurzame energieprojecten voor minstens de helft in eigendom moeten komen van de lokale bevolking. Een energiebedrijf kan invulling geven aan dit lokale eigendom (samen met bewoners en andere lokale partijen). Via een energiebedrijf komen de opbrengsten van duurzame energieprojecten lokaal terecht.

We hebben inmiddels de verkenning naar een energiebedrijf gestart. Participatietrajecten zijn onderdeel van de ontwikkeling van duurzame energieprojecten. Ook kunnen inwoners financieel participeren in lokale duurzame energieprojecten. Revenuen van duurzame energieprojecten vloeien terug naar de samenleving waardoor inwoners hiervan kunnen profiteren.

In hoofdstuk 5 stellen we voor om voor de oprichting van een energiebedrijf budget te reserveren vanuit het MIK.

Uitvoering regeling Groene Leges

We willen inwoners compenseren voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen betaalde leges. Hiermee geven we ook uitvoering aan een motie van uw raad. In maart heeft uw raad een besluit genomen over de subsidieregeling groene leges. In 2025 kunnen we de regeling financieren uit bestaand budget. Na een (positieve) evaluatie van de regeling verwerken we het structurele beroep op middelen daarna als voornemen in de Perspectiefnota 2026.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Verduurzamingsversneller 4^e en 5^e tranche (2027 en 2028)

We zetten maatregelen in om een deel van het gemeentelijk vastgoed in 2030 CO2-neutraal te krijgen. Deze ambitie hebben we uitgewerkt in het vastgoedplan 'Kiezen voor Kracht' en het routeplan verduurzaming dat hier onderdeel van is. Met de verduurzamingsversneller gaan we gemeentelijk gebouwen verduurzamen. Dit doen we in tranches. Voor de eerste drie tranches (2024, 2025 en 2026) heeft uw raad reeds middelen beschikbaar gesteld. We kunnen dan ook volop aan de slag met de verduurzaming van ons vastgoed. De 4^e en 5^e tranche (2027 en 2028) staan nog op de strategische investeringsagenda, mede in afwachting van een evaluatie van de eerdere tranches.

5.12.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën		FTE	Investerings				Lasten				Baten			
			2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
12	Versnellen verduurzaming	0,00	-	-	-	-	-320	-260	-160	-160	320	260	160	160
	Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
12	Communicatieplan warmtetransitie						-60				60			
12	Lokaal energiebedrijf						-200	-200	-100	-100	200	200	100	100
12	uitvoering regeling groene leges						-60	-60	-60	-60	60	60	60	60
12	Versnellen verduurzaming	0,00	-	-	5.500	5.500	-	-	-	-396	-	-	-	-
	Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
12	Verduurzamingsversneller 4e tranche				5.500					-396				
12	Verduurzamingsversneller 5e tranche				5.500									

5.13. Toekomstbestendige natuurlijke omgeving

5.13.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Klimaatverandering is de grootste uitdaging van deze tijd. Dat geldt zeker voor Kampen. De gemeente ligt midden in de IJsseldelta en heeft een uitgestrekt landelijk gebied. Om Kampen voor toekomstige generaties leefbaar te houden, gaan we de achteruitgang van de natuur tegen. We voorkomen dat soorten verdwijnen en dat droogte-, hitte- en wateroverlast met bijkomende schade ontstaan.

We zetten in op een waterrobuuste en klimaatbestendige gebouwde omgeving in 2050. Daarbij werken we gebiedsgericht aan natuurontwikkeling, het vergroenen en vergroten van de biodiversiteit, het reduceren van de stikstofdepositie, het verbeteren van de waterkwaliteit en het tegengaan van bodemdaling.

5.13.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

De Koers zet in op behoud en versterking van landelijk erfgoed. We investeren in een monumentwaardige inrichting. We werken aan het in beeld brengen van oude waterstructuren en het meenemen van erfgoed en natuur in educatie.

Daarnaast maakt Kampen duurzaamheid en circulariteit onderdeel van haar DNA en geeft een duurzaam Kampen door aan volgende generaties. De gemeente stimuleert verduurzaming van de economie (o.a. circulair en energie), de woningmarkt, verbetering van de luchtkwaliteit en cultureel erfgoed. Onderdeel hiervan is ook het veilig en efficiënt gebruikmaken van de bodem, ondergrond en grondwater. Bodem en ondergrond kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven van de gemeente. Daarnaast werken we aan het beleven van natuur en het aanpakken van klimaatproblematiek, met name waterberging.

Het behoud van natuurwaarden en het versterken van een groene gezonde leefomgeving. We zetten ons in voor een vitaal buitengebied met goede- fiets en wandelvoorzieningen en verbindingen tussen buitengebied, kernen en een vitaal platteland.

5.13.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Vergroening Muntplein klimaatadaptatie;
- Vergroening De Bongerd klimaatadaptatie;
- Herinrichting Cellesbroedersweg klimaatadaptatie;
- Vergroening Brunnepe klimaatadaptatie;
- Hittestressbestendig maken speelplekken;
- Herinrichting Zoddepark;
- Openbaar groen verjonging en vervanging bomen en heesters;
- Openbaar groen; Groene Hart, Toren 1 Berklaan;
- Openbaar groen; eenmalig initiatief Natuur voor Elkaar;
- Openbaar groen; klimaatmaatregelen Van Diggelenweg;
- Plattelandsontwikkeling: EU Leader 2023-2027;
- Gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel;
- Groene Blauwe Diensten: water, natuur of landschapsbeheer.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het versterken van de biodiversiteit door te investeren in groen en groenbeheer en het vergroenen van versteende locaties;
- Het opstellen van een ecologisch beheerplan en natuurdoelenplan;
- Het (proactief) uitvoeren van het Provinciaal programma landelijk gebied;
- Het opstellen en uitvoeren van dierenwelzijnsbeleid.

5.13.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Biodiversiteit: Natuurlijk bermbeheer

Voor het natuurlijk bermbeheer hebben we via de bestuursrapportage al een keer incidenteel budget aangevraagd. Om aan de door uw raad vastgestelde ambities te kunnen voldoen, is structureel budget nodig. Wij stellen voor om dit voornemen te dekken uit het structurele budget voor biodiversiteit dat in de Programmabegroting 2024 beschikbaar is gesteld.

Klimaatadaptatie: Afkoppelplan IJsselmuiden

Het afkoppelplan IJsselmuiden is geraamd in 2022, voor het uitbreken van de Oekraïneoorlog. Inmiddels zijn de ramingen bijgesteld naar realistische prijspeilen. Het benodigde budget kunnen we grotendeels dekken uit de begroting riolering. Voor een klein deel van de uitgaven lukt dat niet. Ons voorstel is om dit deel te dekken uit het structurele budget voor klimaatadaptatie.

Klimaatadaptatie: Zoddepark IJsselmuiden

Het Zoddepark heeft meer potentie dan alleen het oplossen van waterberging voor de dorpskern IJsselmuiden en het uitbreiden van het padennetwerk. Gezien de ambities uit de Koers van Kampen moet er meer aandacht gaan naar verblijven, ontmoeten en spelen. In de Programmabegroting 2024 hebben we alleen voorzien in het vergroten van de watergangen om de bergingscapaciteit te vergroten. Vanuit het principe van integraal werken zien we mogelijkheden om het project te verruimen en in te zetten op een hoogwaardig dorpspark voor verblijven, ontmoeten, bewegen en natuur met eigen identiteit. Hiervoor is aanvullend budget nodig.

We hebben gekozen voor een basisvariant, waarbij we alleen noodzakelijke maatregelen treffen (watergangen, natuurvriendelijke oevers, bodemonderzoek, pad, knotwilgen en hekwerk). De benodigde aanpassingen aan bruggen kunnen uitgesteld worden tot we het mee kunnen nemen in regulier beheer. De maatregelen om biodiversiteit te bevorderen (bloemenmengsel, haag, paddenpoel) nemen we mee in een bestaand budget vanuit het soortenmanagementplan. De aanvullende investeringen voor natuurlijk spelen volgen na vaststelling van het speelruimtebeleid door uw raad in 2024 en temporiseren we dus tot 2026. Voor de entrees van het park bekijken we of er vanuit kunstbudgetten cofinanciering plaats kan vinden, ook dit wordt getemporeerd.

Klimaatadaptatie: Molenplein Zalk

Bij het Molenplein in Zalk nemen we maatregelen om de openbare ruimte klimaatbestendig te maken. Dit financieren we vanuit bestaande budgetten.

Milieu: Schone Lucht Akkoord (SLA)

Schone lucht is van levensbelang, voor iedereen. Het doel van het Schone Lucht Akkoord is om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Het is een akkoord tussen Rijk, provincies en een groot aantal gemeenten. Deelnemende partijen nemen maatregelen om de luchtverontreiniging van binnenlandse bronnen te beperken. Samen streven de deelnemende partijen naar een gezondheidswinst van minimaal 50% in 2030 ten opzichte van 2016.

Als gemeente willen we onderzoeken of de data aanleiding geeft om het SLA te ondertekenen. Indien in blijkt dat de data hiertoe aanleiding geeft, wordt uw raad een voorstel ter besluitvorming voorgelegd. Dit is op zijn vroegst in het najaar 2024. Als we het SLA ondertekenen, werken we samen met de andere deelnemers aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Dit doen we onder andere door twee jaar de lokale luchtkwaliteit te meten voor meer inzicht en voor het opzetten van een actieplan om de luchtkwaliteit te verbeteren. Voor de uitvoering van maatregelen kunnen we een SPUK SLA aanvragen.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Milieu: Bodem en ondergrond

De directe aanleiding voor dit voornemen is de kamerbrief Water en Bodem Sturend van november 2022, waarin gemeenten worden opgeroepen om beleid te maken op bodem en ondergrond. Voor 2026 vragen we budget om invulling te geven aan de uitwerking van het landelijk Programma Bodem en Ondergrond. De verwachting is dat we dan meer duidelijkheid hebben over de uitwerking van dit programma. We willen de huidige bodemkwaliteit beheren en verbeteren en een plan opstellen voor de uitwerking van het programma Bodem en Ondergrond.

5.13.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën	FTE	Investerings				Lasten				Baten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
13 Toekomstbestendige natuurlijke omgeving	0,00	-	-	-	-	-59	-62	-102	-	59	62	102	-
Voorgenomen en in perspectief opgenomen													
13 Biodiversiteit Natuurlijk bermbeheer						-200	-200	-200	-200				
13 Biodiversiteit Natuurlijk bermbeheer						200	200	200	200				
13 Klimaatadaptie- afkoppelplan IJsseluiden lasten en baten						-14	-42	-102	-	14	42	102	-
13 Klimaatadaptie- Zodepark						-25	-	-	-	25			
13 Klimaatadaptie- Molenplein Zalk						-20	-	-	-				
13 Klimaatadaptie- Molenplein Zalk (uit structureel budget)						20							
13 SLA lasten						-20	-20			20	20		
13 Toekomstbestendige natuurlijke omgeving		-	-	-	-	-5	-45	-30	-	-	-	-	-
Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen													
13 Programma bodem en ondergrond						-5	-45	-30	-				

5.14. Het Fundament

5.14.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Om aan de strategische opgaven te kunnen werken, moeten we de (rand)voorwaarden goed inrichten. Een sterk fundament is essentieel. Daarnaast besteden we aandacht aan bedrijfsvoering. Ook kijken we wat we nodig hebben om onze organisatie optimaal te laten functioneren. Het is noodzakelijk om continu met het fundament bezig te zijn en het up-to-date houden. Hierbij communiceren we actief met inwoners en zoeken we naar manieren waarop zij kunnen participeren.

5.14.2. Hoe verhoudt deze opgave zich tot de Koers van Kampen?

In de Koers is opgenomen dat Kampen als zelfbewuste gemeente wil bijdragen aan de regio én dat zij durft te vragen aan het Rijk en de regio. Kampen weet, als gemeente van aanpakkers, waar ze wel en niet van is. Kampen draagt bij aan regionale opgaven, denk bijvoorbeeld aan de woningbouwopgave, duurzame energie en recreatie. We onderkennen in ons beleid echter ook dat niet alles kan in Kampen zelf. Daar hebben we de regio bij nodig. Daarin sluit de Koers goed aan bij het huidige beleid. Regionale ontwikkelingen bepalen voor een deel hoe Kampen zich tot aan 2040 ontwikkelt. In de Koers wordt hier rekening mee gehouden.

5.14.3. Waar hebben we afgelopen periode al in geïnvesteerd?

In 2023 hebben we voor deze strategische opgave ingezet op:

- Zelfbewust Kampen: regionale profilering en positionering;
- Verkenning voor oprichting O.O.O.C.;
- Kamper Ontwikkelfonds;
- Toegeruste organisatie;
- Groot onderhoud en herinrichting stadhuis;
- Organisatieontwikkeling;
- Algemene personeelsaangelegenheden: arbeidsmarktbeleid, duurzame inzetbaarheid, medewerkersbetrokkenheid onderzoek en aansluiten HR21.

En in 2024 hebben we ingezet op:

- Het voorbereiden van (besluitvorming over) de renovatie van het stadhuis (programma 0 en strategische investeringsagenda);
- Het optimaliseren van de financiële processen;
- Het op orde brengen van de ambtelijke capaciteit;
- Regio Zwolle: meerjarige agenda en begroting Regio Zwolle 2024-2028'

5.14.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financiële kader van deze Perspectiefnota:

Vernieuwing stadhuis

In februari is in uw raad het voorstel Project Huisvesting Stadhuis behandeld. Er is een amendement aangenomen waarin u aangeeft dat de structurele effecten worden betrokken bij de Perspectiefnota 2026. Om de voorbereidingen niet te vertragen hebben we een incidenteel budget voor 2025 nodig. Dit voorbereidingsbudget heeft geen effect op voorliggende Perspectiefnota. Afhankelijk van het aanbestedingstraject en de oplevering van de visie op dienstverlening leggen wij uw raad in het tweede kwartaal 2025 het voorlopig ontwerp ter besluitvorming voor. Na een positief besluit door uw raad kunnen we starten met de doorontwikkeling van het voorlopig ontwerp en vervolgens de uitvoeringsfase. De investering van het stadhuis staat op de investeringsagenda.

Kampen 800 jaar

In 2027 vieren we 800 jaar Kampen. Het idee is om dit jubileum te vieren en aan te grijpen om de identiteit van Kampen te versterken. Dit doen we onder de titel 'Kampen 800'. Kampen 800 gaat mensen in de gemeente Kampen inspireren, verbinden en activeren. Het doel is om de historie en het ontstaan van Kampen aan te grijpen om het gevoel van verbondenheid en trots van de inwoners ten aanzien van Kampen te bevorderen. Daarmee worden overigens ook bezoekers naar Kampen getrokken, waarmee de lokale economie wordt gestimuleerd. In het derde kwartaal leggen we u voor Kampen 800 jaar een voorstel ter besluitvorming voor, zodat we in de Programmabegroting 2025 het definitief benodigde budget kunnen verwerken.

Toekomstbestendige griffie

De griffie is volop in verandering. U heeft onlangs de nieuwe griffier benoemd en er wordt op het moment van schrijven geworven om te komen tot een toekomstbestendige griffie. In dit kader is er structureel aanvullend budget nodig.

Niet verwerkt in het financieel kader

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende voornemens niet verwerkt in het financieel kader:

Zelfbewust Kampen: public affairs & lobby

Met het vaststellen van een lobby agenda en het werken met een lobby kalender hebben we duidelijk de ambitie om een meer proactieve lobby houding aan te nemen dan voorheen. Dit betekent dat we zelf events en netwerkbijeenkomsten organiseren rond thema's of bestaande events actief willen benutten voor public affairs en lobby bijeenkomsten. Ook de relatie met Den Haag en Brussel zoeken we meer actief op. Daarnaast willen we ook onze eigen lobby vaardigheden verbeteren om deze nog beter in te kunnen zetten. Deze proactieve houding betekent ook dat we meer willen en moeten investeren in lobby. Gelet op de financiële krapte kiezen we ervoor om de door ons voorgenomen intensivering vanaf 2025 niet door te voeren.

Zelfbewust Kampen: regiodeal

Het Rijk trekt € 30 miljoen uit voor een nieuwe Regio Deal met Regio Zwolle. De regionale partners investeren minimaal hetzelfde bedrag. Hiermee kunnen we de opgaven in de regio versneld en met meer impact oppakken om inwoners en ondernemers een sterker toekomstperspectief te bieden. De Regio Deal aanvraag is gebaseerd op de 'Meerjarige Agenda 2024-2028: Regio Zwolle Stapt Door'. De Deal richt zich op de thema's:

- toekomstbepalende bedrijven,
- de vitaliteit van kernen en een gezonde woon-, werk- en leefomgeving,
- een natuurinclusieve en klimaatadaptieve regio.

Vanuit Kampen willen we met een aantal lokale projecten samen met partners uit de regio meedoen met de Regio Deal, zodat we een aantal van onze eigen ambities kunnen realiseren (op het terrein van vrije tijd, economie, klimaat, wonen en bereikbaarheid). Deze projecten moeten nog worden gematched met de Regio en de regionale partners. Op dit moment kunnen we hier nog weinig over zeggen. We kunnen verder met de Regio Deal aan de slag. Gelet op de financiële krapte zien wij alleen geen mogelijkheden om hier op voorhand meer middelen voor te reserveren. De middelen die op de bestaande begroting staan, zijn nodig om bij te dragen aan de reguliere ambities vanuit de Meerjarige Agenda 2024 – 2028 vanuit de Regio Zwolle.

In Kampen is een tiental projecten in de steigers gezet. Op basis van projectgereedheid starten we met de aanmelding van zes projecten voor de deal in maart. Het betreft de volgende zes project ideeën:

1. grondstoffencorridor,
2. mobiliteitshub Kampen Zuid,
3. vrijetijdslandschappen langs de IJssel,
4. natuurinclusief ontwikkelen,
5. biobased produceren,
6. connected Care.

Voor de projecten is 50% cofinanciering nodig. Wanneer projecten binnen de scope vallen van de Meerjarige Agenda van de Regio kan de cofinanciering komen vanuit de middelen die we hiervoor in de bestaande begroting hebben opgenomen. Dit geldt mogelijk voor twee projecten.

Zelfbewust Kampen: stichting/vereniging O.O.O.C.

We willen een gremium organiseren waarin deelnemers (ondernemers, onderwijs, overheid en cultuurinstellingen) gezamenlijk integraal en strategisch kijken naar de ontwikkeling van onze gemeente. Door het faciliteren van (structurele) ontmoeting willen we de onderlinge verbinding tussen de vier pijlers versterken. In 2023 is de verkenning van de stichting/vereniging ingezet. Daarbij hebben we ingezet op het formuleren van de doelstelling, de samenwerking met deelnemers en eventuele raakvlakken van de deelnemers. Het antwoord op de vraag over de (juridische) vorm van het gremium moet nog worden beantwoord. Het idee is dat dit een gremium wordt wat zichzelf gaat organiseren, maar voordat dit gebeurt zal de initiator (gemeente en burgemeester) hier zelf nog in moeten investeren.

Visie en doorontwikkeling dienstverlening

Participatie, interactie en betrokkenheid van en met onze inwoners vinden we belangrijk. Dat blijkt uit de Kamper Beginselen, maar ook uit bijvoorbeeld het coalitieakkoord en de strategische agenda. Toch missen we soms nog een uitwerking van deze belangrijke waarden. Een uitwerking die laat zien 'zo doen we dat in Kampen'. Tegelijkertijd is er behoefte aan een visie op dienstverlening en een visie op participatie en wijkgericht werken. Vanwege de samenhang tussen beide visies hebben we besloten hier vanuit een gezamenlijke startnotitie aan te werken. Tijdens de voorbereidingen voor deze startnotitie kwamen we tot de conclusie dat we nog een overall paraplu op participatie missen, die uitwerking van de Kamper Beginselen dus. Een uitwerking van de kernwaarden die handreikingen geeft voor onze Kamper manieren – de paraplu dus.

Daarom werken we nu allereerst aan die overkoepelende ‘paraplu’ op het gebied van participatie en dienstverlening. Vervolgens werken we, met de input uit die paraplu, twee aparte visies uit, een visie op dienstverlening en een visie op participatie en wijkgericht werken. In de planning werken we in het eerste en tweede kwartaal aan de startnotitie en de ‘paraplu’. Het derde en een deel van het vierde kwartaal gebruiken we voor het opstellen van de visies zodat we deze nog in 2024 ter besluitvorming aan uw raad kunnen voorleggen. Dit betekent ook dat we de eventuele financiële consequenties pas kunnen betrekken bij de Perspectiefnota 2026.

Versterken financieel strategisch vermogen

We willen de formatie versterken met een financieel strategisch beleidsmedewerker in de afdeling Advies en bedrijfsvoering. Door ons financieel strategisch vermogen te versterken zorgen we voor betere financiële besluitvorming in onze strategische opgaven en voorkomen we een verder oplopende werkdruk voor de medewerkers in de financiële functie.

Juridische databank

Om als gemeentelijke organisatie kwaliteit te leveren, is onder andere voldoende juridische kennis en kunde nodig. Voor een goede toepassing van wet- en regelgeving is het van belang om bekend te zijn met de wetsgeschiedenis van een artikel, de jurisprudentie die naar aanleiding van wetgeving is ontstaan en de duiding die in de literatuur aan wetsartikelen is gegeven. Op deze manier kan wetgeving op de juiste wijze geïnterpreteerd worden, waardoor we ons beleid op een juiste manier kunnen vormgeven en uitvoeren. De aanschaf van een juridische databank is hiervoor belangrijk. Op dit moment hebben we toegang tot een beperkte hoeveelheid juridische informatie. Daarnaast is er behoefte aan digitaal toegankelijke informatie.

Versterken organisatie met betrekking tot verbonden partijen

We zien een toenemende vraag in de ambtelijke capaciteit in de advisering op verbonden partijen. Bovendien is hier een verdere professionalisering aan de orde en een duidelijke scheiding tussen de rollen van eigenaar en opdrachtgever. Hiervoor wordt uitbreiding gevraagd.

5.14.5. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Strategische opgaven

Uitwerking strategische opgaven en financiën		FTE	Investerings				Lasten				Baten			
			2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
14	Het fundament	0,00	770	-	-	-	-168	-362	-1.300	-150	-	-	-	-
	<i>Voorgenomen en in perspectief opgenomen</i>													
14	Vernieuwing stadhuis		770											
14	Kampen 800 jaar						-58	-252	-1.190	-40				
14	Toekomstbestendige griffie						-110	-110	-110	-110				
14	Het fundament	2,50	-	-	-	-	-713	-613	-318	-293	300	200	-	-
	<i>Voorgenomen en niet in perspectief opgenomen</i>													
14	Zelfbewust Kampen Public Affairs & Lobby Agenda						-25	-25	-25					
14	Zelfbewust Kampen Regiodeal						-300	-200			300	200		
14	Zelfbewust Kampen OOC						-25	-25						
14	Visie en doorontwikkeling dienstverlening													
14	Versterken financieel strategisch vermogen	1,00					-130	-130	-130	-130				
14	Juridisch databank						-70	-70						
14	Versterken organisatie m.b.t. verbonden partijen	1,50					-163	-163	-163	-163				

6. Maatschappelijk investeringsprogramma Kampen

In september 2023 heeft uw raad de bestemmingsreserve Maatschappelijk Investeringsprogramma Kampen (MIK) ingesteld. Dit was een uitwerking van het voornemen uit ons coalitieakkoord om een Kamper Ontwikkelfonds in te stellen om onze ambities te helpen realiseren. Aanvankelijk is € 1 miljoen in deze bestemmingsreserve gestort vanuit de algemene reserve. Bij de begroting 2024 is daar nog eens € 4 miljoen aan toegevoegd. De totale storting in het MIK komt daarmee op € 5 miljoen.

Bij het opstellen van ons coalitieakkoord was het de bedoeling dat het MIK uiteindelijk zou toegroeien naar een omvang van tenminste € 20 miljoen. Daarbij geldt de randvoorwaarde dat de financiële gezondheid van de gemeente het moet toelaten dat er extra geld aan het MIK wordt toegevoegd. Dat komt tot uitdrukking in de eis dat de weerstandratio niet lager mag worden dan 2. Dat betekent dat de beschikbare reserves tenminste twee keer groter zijn dan de financiële omvang van de risico's. Aan deze randvoorwaarde was bij de Programmabegroting 2024 nog net voldaan. De mogelijkheden om het MIK extra te voeden zijn daarmee vooralsnog beperkt, temeer omdat er ook alternatieve bestedingsdoelen zijn waar de algemene reserve voor kan worden ingezet.

Integrale afweging

Onder de paraplu van het MIK zijn inmiddels twee regelingen operationeel: een werkbudget Cultuur en het Kamper Ontmoetingsfonds. De eerste beoogt culturele initiatieven in onze samenleving te versterken, terwijl het Ontmoetingsfonds activiteiten ondersteunt op het gebied van leefbaarheid, samenleven en participatie. Beide regelingen dragen hiermee bij aan de kwaliteit van de lokale gemeenschap. Het werkbudget Cultuur is ingesteld voor een periode van drie jaar. Elke jaarschijf is groot € 1 ton, in totaal dus € 3 ton. Voor het Ontmoetingsfonds is in eerste instantie € 250.000 gereserveerd. In de bestemmingsreserve MIK is daarmee in totaal € 550.000 concreet toegewezen. Er resteert dus in de reserve nog een vrije bestedingsruimte van € 4,45 miljoen.

Bij de behandeling van het voorstel tot instelling van de reserve MIK – in september 2023 – heeft de raad de wens uitgesproken om bij de Perspectiefnota 2025 een integrale afweging te kunnen maken inzake de besteding van het MIK. Op dat moment werden er zes thema's of mogelijke bestedingsdoelen voorgesteld. Behalve het al genoemde werkbudget Cultuur en het Ontmoetingsfonds, waren dat een fonds voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, een gemeentelijk energiebedrijf, een monumentenfonds en een economisch transitiefonds.

Overwegingen bij besteding

We hebben de afgelopen maanden geïnventariseerd in hoeverre deze bestedingsdoelen kansrijk zijn om verder te ontwikkelen. Daarbij vinden wij het van belang dat het MIK een eigen profiel behoudt en daarmee onderscheidend blijft van de reguliere investeringsagenda van onze gemeente. De volgende overwegingen zijn van belang om hierin scherpe keuzes te maken:

1. Het MIK is een fonds van en voor de Kamper samenleving, dus is er bij bestedingen uit het MIK altijd sprake van maatschappelijke partners die mee participeren en investeren;
2. In sommige gevallen is er sprake van koppelkansen. Dat betekent dat met één voorstel meerdere bestuurlijke ambities en doelen kunnen worden gediend. Hierdoor ontstaat er niet alleen financieel maar ook beleidsmatig een "multipliereffect";

3. Zeker als de beschikbare middelen schaars blijven, en de beoogde storting in het MIK van in totaal € 20 miljoen voorlopig niet in beeld komt, kan het van belang zijn dat bijdragen vanuit het MIK een revolverend karakter hebben. Middelen vloeien dan terug in het fonds, bijvoorbeeld door een aflossing op een lening of een bijdrage uit het rendement op een investering. Deze middelen kunnen dan vanuit het MIK opnieuw ingezet worden, al kan het wel een aantal jaren duren voor de middelen volledig 'terugverdiend' zijn;
4. De onderwerpen die door uw raad en ons college zelf al in verband zijn gebracht met het MIK, met name in het coalitieakkoord en een eerdere Perspectiefnota.

Met deze overwegingen in het achterhoofd kunnen er bepaalde conclusies worden getrokken. Zo concluderen wij dat het niet zinvol is om een fonds voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed verder uit te werken. Een beperkte consultatie heeft uitgewezen dat hier momenteel vanuit de samenleving beperkte vraag naar is. Bovendien hebben andere overheden, provincie en Rijk, al financiële regelingen uitstaan die hetzelfde doel beogen.

De volgende drie opties zien wij wel als kansrijk:

1. Erfgoedfonds

Voor een Erfgoedfonds, voor het onderhoud, de restauratie en de verduurzaming van monumentale en beeldbepalende panden, zien wij wel als een kansrijke optie om verder uit te werken. Kampen staat in de top tien van grote monumentengemeenten van Nederland. We zouden kunnen aansluiten bij het Nationaal Restauratiefonds (NRF). Zij biedt leningen aan voor particulieren of zakelijke eigenaren, die dus zelf ook investeren in hun pand. Een Erfgoedfonds kan daarmee (geheel of ten dele) revolverend worden opgezet. De aflossing op de leningen vloeit immers weer terug naar het fonds. Voor de opzet van een Erfgoedfonds denken wij richtinggevend aan een bedrag van € 1,5 miljoen.

2. Energiebedrijf

Ook een Energiebedrijf kan goed aansluiten bij het beoogde karakter van het MIK. Een gemeentelijk energiebedrijf is een entiteit die duurzame energieprojecten kan (mee)ontwikkelen en exploiteren, zoals windprojecten, zonnenvelden, zonnedaken of bijvoorbeeld projecten voor opslag van duurzame energie. De revenuen landen lokaal en worden ook weer lokaal ingezet (bijvoorbeeld voor verduurzaming of leefbaarheid). Daarmee heeft ook een investering in een energiebedrijf in potentie ook een revolverend karakter. Een energiebedrijf biedt bovendien interessante koppelkansen met andere gemeentelijke ambities, zoals de transitie naar duurzame energieopwekking en -opslag in de havens (Energyhub) en de verduurzaming van bedrijventerreinen, maar ook met een mobiliteitshub (duurzame mobiliteit) en eventueel ook met de verduurzaming van monumenten. Wij schatten dat voor de oprichting van een Energiebedrijf een bedrag benodigd is van ongeveer € 4 ton.

3. Ontwikkelfonds transitiefonds economie

Daarnaast zien wij nog steeds nut en noodzaak van een ontwikkelfonds voor de transitie van de lokale economie. Eerder onderzoek heeft immers uitgewezen dat bestaande bedrijvigheid, zoals bijvoorbeeld in de havens (agro-industrie, fossiele brandstoffen) een eindige levenscyclus kent. Een transitie naar meer duurzame vormen van bedrijvigheid, die bovendien werkgelegenheid bieden die beter aansluit op de ontwikkeling van de Kamper beroepsbevolking, is onvermijdelijk. Bedacht moet worden dat het hierbij gaat om een transitie met een langere tijdshorizon.

Een ontwikkelfonds biedt mogelijkheden om in die transitiefase financiële prikkels te geven aan gewenste ontwikkelingen. Om meer massa te creëren is het daarbij wel zaak dat onze partners mee investeren. Te denken valt hier aan partners in het bedrijfsleven maar ook aan andere overheden in de regio, bijvoorbeeld in het verband van Port of Zwolle. Ook Oost NL, de ontwikkelingsmaatschappij van Oost-Nederland, kan een interessante partner zijn. We gaan hierover met onze (potentiële) partners in gesprek. Voor dit moment denken we dat voor een economisch transitiefonds een bedrag van € 2 tot € 2,5 miljoen moet worden gereserveerd. Een eventueel revolverend karakter van zo'n fonds moet nog nader worden onderzocht. Denkbaar is dat een deel van dit fonds in de vorm van leningen of garanties wordt ingezet.

Vervolg

Voor alle drie de bovengenoemde bestedingsdoelen geldt overigens dat wij de potentiële vraag ernaar vanuit markt en samenleving nog nader moeten en willen onderzoeken. Dat geldt temeer voor de bereidheid van partners in de samenleving om mee te participeren en investeren. Als uit dit vervolgonderzoek die bereidheid om mee te investeren onvoldoende naar voren komt, zullen wij uw raad voorstellen om de ontwikkeling van het MIK niet verder door te zetten en de middelen in te zetten voor de dekking van de reguliere investeringsagenda op de begroting van onze gemeente. Ook dan komen de middelen immers aan de Kamper samenleving ten goede.

Tenslotte is er dus voor de 1^e tranche van het Ontmoetingsfonds al € 250.000 in het MIK gereserveerd. Binnenkort vindt de evaluatie plaats van deze 1^e tranche. Daarna leggen wij ook een besluit aan uw raad voor over een eventueel vervolg.

Wij vernemen graag van uw raad of u zich kunt vinden in de hierboven geschetste verdere uitwerking van het MIK en welke overwegingen u daar verder nog op wilt meegeven, zodat wij dat kunnen betrekken bij de concrete uitwerking van voorstellen die we dan weer ter besluitvorming aan uw raad zullen voorleggen.